പുരാണമഞ്ജരി

വള്ളത്തോൾ.

പുരാണമഞ്ജരി

ഗ്രന്ഥകർത്താ

വള്ളത്തോൾ

The Kamalalaya Printing Works
&
Book Depot

Trivandrum.

വില 12 ണ,

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

Ist Edition 1101.

2nd Edition 1123.

3rd Edition

(Copyright)

Printed at the Kamalalaya Printing Works,
Trivandrum,

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

പ്രസ്താവന

മഹാകവി വള്ളത്തോൾ നാരായണമേനോൻ അവർകൾ ഭാഷാന്തരം ചെയ്തിട്ടുള്ള പുരാണങ്ങളിലെ സുരഭിലങ്ങളായ കവനകുസുമങ്ങളാണു് ഈ മഞ്ജരിയിൽ സ്ഥാനം പിടിച്ചിട്ടുള്ളതു്. നാരായണമേനോനവർകളുടെ ഭാഷയുടെ ലാളിത്യത്തെപ്പററിയും അതിലെ പദ്യങ്ങളുടെ ശ്രാവ്യതയേയാ ഹൃദ്യതയേയോ പററിയും പുകഴ്ത്താൻ പുറപ്പെടുന്നതു് "ആദിത്യപ്രഭ ധാരാളമുള്ള പകൽ, വെളിച്ചം വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ വിളക്കു കത്തിക്കുംപോലെയും, മുല്ലപ്പൂവിനു നിറം പിടിപ്പിക്കാൻ കൃത്രിമവേലകൾ ചെയ്യുന്നതുപോലെയും കേവലം അനാവശ്യമായ പ്രവൃത്തിയാണു്" എന്നു ഈ കാവ്യതല്ലജങ്ങളെക്കുറിച്ചുതന്നെ സഹൃദയാഗ്രേസരനായ എം. രാമവർമ്മതമ്പാൻ ബി. ഏ. എൽ. ടി. അവർകൾ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുപോലെ ഈ രചനകൾക്കു് അനുമോദിക്കാൻ കഴിവില്ലെങ്കിലും കവിഞ്ഞ രസം തുളുമ്പുന്ന ഈ കവിതകൾക്കു വിശേഷവിധിയായ ഒരവതാരികയോ മറേറാ വേണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല. പാഠ്യപുസ്തകകമ്മററിക്കാരും, പൊതുജനങ്ങളും ഇതിനെ യഥാർത്ഥം സ്വീകരിച്ചു് പ്രസാധകന്റെ ഉദ്യമത്തെ സഫലമാക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം,
30—9—121

എന്നു്,
പ്രസാധകൻ.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

വിഷയവിവരം

		പേജ്
൧.	ശ്രീരാമന്റെ ബാലലീല	൧.
൨.	വൃന്ദാവനവർണ്ണനം	൩
൩.	ഒരു പാപിയുടെ പശ്ചാത്താപം	൫
൪.	ധർമ്മസേവനം I	൭
൫.	,, II	൯
൬.	സുബാഹുരാജാവിന്റെ പുത്രശോകം	൧൧
൭.	ദേവാസുരയുദ്ധം	൧൪
൮.	ശ്രീരാമൻ	... ൧൬
൯.	യുധിഷ്ഠിരന്റെ പശ്ചാത്താപം	൧൭
൧൦.	അയോദ്ധ്യാവർണ്ണനം	... ൧൯
൧൧	ഈശ്വരസ്തുതി	൨൧
൧൨.	ശ്രീരാമന്റെ നാടുവാഴ്ച	൨൫
൧൩.	ഒരു ദിവ്യസമ്പത്ത്	൨൭
൧൪.	പ്രാപഞ്ചികസുഖം	... ൨൯
൧൫.	പുഷ്പവനം I	൩൧
൧൬	,, II	൩൩
൧൭.	ഒരു അത്ഭുതം	൩൫
൧൮.	കാശ്മീരനഗരം	൪൬
൧൯.	വസന്തകാലം	൪൭
൨൦.	സമരക്ഷേത്രത്തിലെ കൊലയാന	൪൯

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

		പേജ്.
൧൧. ദിലീപന്റെ നായാട്ട്		൪൦
൧൨. സുഭാഷിതങ്ങൾ		൪൨
൧൩. കാളിന്ദീതീരത്തിലെ ഉപവനം		൪൩
൧൪. രാമാഗമമഹോത്സവം		൪൫
൧൫. ഒരു ഭക്തന്റെ ചാരിതാർത്ഥ്യം		൪൬
൧൬. വൃന്ദാവനത്തിലെ വേണുഗോപാലൻ	I	൪൮
൧൭. ഷി	II	൫൨
൧൮. പരിത്യക്തയായ സീത		൫൪
൧൯. കശ്മലന്മാർ		൫൫
൨൦. സീതാവിലാപം		൫൮
൨൧. ഒരു രാജധാനി		... ൬൧

—:●:—

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

പുരാണമഞ്ജരി

1

ശ്രീരാമന്റെ ബാലലീല

(ചെഞ്ചുരുട്ടി രീതി)

രാമനത്തിങ്കളിൻചേലെഴുമുല്ലസൽ-
ത്താമരത്താരിതൾക്കണ്ണൻ രാമൻ
പൂമെയ്യിൽ മൺപൊടി പൂണ്ടുകളിച്ചുകൊ-
ണ്ടാമോദം പിച്ചനടക്കയായ്.
തൂമണിത്തൊങ്ങലണിഞ്ഞതു തൂങ്ങിന
കോമളക്കാർകുറുകുന്തൽക്കെട്ടും,
അമ്പിളിക്കീറൊത്ത നെറ്റിയു,മെൾപ്പൂവു
കമ്പിടുമുന്നതനാസികയും,
ചെന്തൊണ്ടി മങ്ങിന വായ്മലരും, മുഴു-
വെൺതിങ്കൾ മാനിക്കുമാനനവും,
കണ്ഡലം ഭംഗിയിൽത്തൂങ്ങിയുലയുന്ന
കർണ്ണവും, ശംഖൊളിതൂകഴുത്തും,
പൊന്നിൻവളകൾ കിലുങ്ങി നന്നോമലാം
മിന്നി വിളങ്ങിന കൈകളും,

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ചാരുശക്രോപലംപോലെ വിരിവാർന്ന
ഹാരങ്ങളാടിന മാറിടവും,
നീർച്ചുഴിയൊത്തു കഴിഞ്ഞ നാൽപ്പൊക്കിളും,
നീളെപ്പരന്ന നിതംബകവും,
പൊന്മണികിങ്ങിണി കോർത്തുള്ള കാഞ്ചിയാൽ
കൺമണി കക്കുന്ന കൊച്ചരയും.
ആനതൻതുമ്പിക്കൈക്കൊററ ഊരുക്കളും,
തൂണീരമൊത്ത കണങ്കാലും
തങ്കത്തളയണിക്കാൽകളും, മോഹനം
തങ്ങിന പാദമധ്യാംഗുലിയും,
അങ്കുശവജ്രസരോജാദിരേഖയാ-
ലങ്കിതമാകിയ ചേവടിയും
ചേർന്ന കുമാരനെക്കണ്ടു പരിതോഷ-
പൂർണ്ണഹൃദന്തനായ്പ്പംക്തിരഥൻ.
വാരിയെടുത്തു മുകർന്നാൻ പലവുരു
മാറിലണച്ചു പുണർന്നാൻ ഗാഢം.
ശൈവനെപ്പോലെയുദ്ധൂളിതഭൂമിയായ്
ശർവ്വനെപ്പോലെ ദിഗംബരനായ്
ശോഭിച്ച പൈതലുമപ്പന്റെ മേൽക്കേറി
മോദമൊടോരോന്നിനായച്ചട്ടം;
അങ്ങിങ്ങുനോക്കിക്കൊണ്ട,'ച്ഛാ,ഞാൻ പോകട്ടെ-
യങ്ങുകളിക്കുവാ'നെന്നും കൊഞ്ചും.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

അന്നൊരുനാളപ്പൂങ്കണ്ണാനിരിക്കവേ
സുന്ദരലീലനാം രാമചന്ദ്രൻ
നീർപ്പൂവുപോലുള്ള കൈയ്യിൽപന്തു കളി-
ക്കൊപ്പമായങ്ങോടിച്ചാടിയെത്തി,
മന്നവന്റെ മുന്നിൽ വിളങ്ങിന പൊന്മണി-
ക്കിണ്ണത്തിൽ നിന്നിടംകൈകൊണ്ടൊരാൽ
ചോറെടുത്തു വാരി സ്വച്ഛന്ദത്തിൽത്തൂവിനാ-
ന്നേരം സസ്മിതം ഭൂപനന്നായ്!
ഇതു മട്ടിലോരോരോ താമാട്ടു കാട്ടിനാൻ
താമരക്കണ്ണനാമക്കുമാരൻ.

——(0)——

II

വൃന്ദാവനവർണ്ണനം

(കിളിപ്പാട്ട്—കേക)

മേൽക്കുമേലിളം തളിരണിഞ്ഞു മനോഹരം
പൂക്കളാൽ തേൻതൂകുന്ന വൃക്ഷങ്ങളിടതിങ്ങി,
വിടർന്ന മലർക്കുല ചേർന്ന വല്ലികൾ ചുഴ-
ന്നുള്ള വൃന്ദാവനം ധ്യാനിക്ക മനം നിത്യം.
പെരികെപ്പൂന്തേൻ നുകർന്നാടിക്കൊള്ളുമാറങ്ങു
മുരണ്ടു മണ്ടീടുന്ന വണ്ടുകളനാരതം;

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ശുക ശാരികാ പിക കളകണ്ഠാദിഖഗ-
പ്രകരം കൂകീടുന്നു മയിലു നൃത്താടുന്നു;
ഉല്ലസൽകളിന്ദജാ വീചിനീകണമേന്തി-
ഫുല്ലപങ്കജങ്ങൾതന്നുള്ളിലെപ്പൂമ്പൊടി പൂശി,
പ്രൌഢമന്മഥമാരാം ഗോപികമാർ തന്നുടെ-
യാടകളുലച്ചുംകൊണ്ടു വീശുന്നു കളിർതെന്നൽ,
വിദ്രുമത്തളിർ ശാഖാന്തരമാമിലയും വെൺ-
മുത്തു പൂക്കളൊട്ടും പത്മരാഗമാം കായും തിങ്ങി
ജ്ജ്വലിക്കുമാറും സദാ ചേർന്ന്, ഭോഗാച്ചുത്യ-
നന്തമായങ്ങളെന്നും കാമദം കല്പദ്രുമം
ചാരു പീയൂഷം ചാരുമായതിൻചുവട്ടിൽ, ശ്രീ-
മേരുശൃംഗോല്ലസൽ സ്വർണ്ണദീപ്രമാം പൊന്നൂഴിയിൽ,

* * * * * * *

* * * * * * *

പ്രായവും സ്വഭാവവും വേഷവുമൊരേ മട്ടി-
ലായ നല്ലായർപ്പിഞ്ചുപൈതങ്ങൾ ചുഴലവും
വേണുവൂതുന്നു, വീണ മീട്ടുന്നു, കല്ലോല്ല-
ലാണികൾ പുലിനഖ മോതിരമേന്തുന്നവർ;
മന്ദ്രോച്ചതാരസ്വരം പാട്ടുകൾ പാടീടുന്നു;
സുന്ദരദോർവല്ലികളിളക്കിക്കൂത്താടുന്നു,
കണങ്കാൽവരെ തൊങ്ങലുമരഞ്ഞാണിലെപ്പൊൻകി-
ങ്ങിണികൾ കിലുങ്ങുമാറഴകിൽ നടക്കുന്നു.

—— (o) ——

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

III

ഒരു പാപിയുടെ പശ്ചാത്താപം

അഥവാ സാധുസംഗമം

—:o:—

കുളിർവെൺമകരം പൂണ്ട പാദഗംഗ
യെയ്യുതിരാം നിൻ സ്വാമിൻ തിരുവാക്കുകൾ
പരിതോഷമിയററിടുന്ന മേ
കരളിൽ ബ്രാഹ്മണമെമ്പിതമേ.

അമരയോധിസുതത്വം സ്വധാ--
രസമദ്രവ്യമനർഘഭോജം
ന്നകരുന്നതിനേക്കി സൌമ്യ, നീ
മമ സംസാരവികാരനാശനം! ൧

പരിതോഷകരം, നരന്നഹോ
ദുരിതഘ്നം ഭജ, സത്സമാഗമം
ജരമൃത്യുവിപററിനെത്തടു–
ത്തരുളും നല്ലൊരു ജീവനൌഷധം! ൨

ധരയിങ്കൽ നരന്നു കേവലം
ദുരപാപങ്ങളും മനോരഥങ്ങളും
നിറവേറിടുമാകമാനമീ-
യുര പേറീടിന സാധുസംഗമാൽ. ൩

(* മഹീരഥരാജാവു് കശ്യപഭഗവാനോടു പറയുന്നതു്)

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ഏവനോ മുഴുകുന്നു കല്മഷം
കലരും സജ്ജനസംഗംഗയിൽ,
അവനെന്തിനു തീർത്ഥസേവയും
തപവും ദാനവുമധ്വരങ്ങളും? ൫

മമ, കാമസുഖോപഭോഗമേ
സതതം നേടിയിരുന്ന ശക്തിതാൻ,
അവ ദർശനഭാഷണങ്ങളാ-
ലധുനാ മാറിമറിഞ്ഞുപോയ് വിഭോ! ൬

ഒരു ജന്മിനി സൗഖ്യമേകുവാൻ
പല ജന്മങ്ങൾ കൊടുക്കുമേ ജഡൻ;
ബുധനോ, ഭുവി ജന്മമൊന്നിനാൽ
പല ജന്മത്തിനു മേന്മ ചേർത്തിടും. ൭

ശിവനേ! വിഷയോപഭോഗമാം
സുഖമൊന്നിൽക്കൊതിപൂണ്ടു പോന്ന ഞാൻ
അതിമൂഢതകൊണ്ടുമേ യുക്തി-
ല്ലിവിടെത്തന്റെ ഗുണത്തിനൊന്നുമേ! ൮

ഹഹ! മന്ദതിമോഹ:—മംഗനാ-
നിരയെച്ചൊല്ലി വൃഥാവിലക്കുന്ന ഞാൻ
മുതലക്കുരന്തമാതമ-
വ്യസനക്കണ്ണിലെറിഞ്ഞതില്ലയോ! ൯

സ്വയമെന്നെ വിളിച്ചുണർത്തി ഹാ,
ഭഗവാനേ, കരുണാർദ്രനാം ഭവാൻ
വഴിപോലുപദേശമൊന്നു ത-
ന്നിനിയെന്നെക്കരയേറ്റിടേണമേ? ൰

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

IV

ധർമ്മസേവനം

—:*:—

(കിളിപ്പാട്ട്—കേക)

കല്ലോലതരളങ്ങളാകിയ ധനങ്ങളും,
ചില്ലിയാട്ടങ്ങൾക്കൊക്കുമസ്ഥിരഭോഗങ്ങളും,
ഇത്തിരിനേരം ഭുജിക്കാവതാം താരുണ്യവു-
മുത്തമന്മാരെയിട്ടുഴലിക്കാറില്ല.
സ്ത്രീകളിൽ മഞ്ജിമരാവതെന്തിനു വിള്ളു, താപം
ത്യാഗവും? ഭയമെന്തിനോ? ന്തിനു ശങ്കയോ?
മററിന്ന ധർമ്മമൊന്നേ മൃതിയിൽക്കൂടെപ്പോരൂ,
മററുപഭോഗദ്രവ്യമൊട്ടുക്ക മറഞ്ഞുപോം!
ധർമ്മത്തെ ക്രമാൽ നേടു പുററിനെച്ചിതൽപോലെ;
ധർമ്മമേ തുണനിൽക്കൂ ദുർഗ്ഗതി കടക്കുവാൻ.
അസ്ഥിരം തള്ളിപ്പൊങ്ങുമാററിലെത്തിരപോലെ
മർത്ത്യജീവിത,മെന്നെന്തോർക്കാത്തൂ നരേന്ദ്ര! നീ?
ഉത്തമവിനയമെന്നുള്ളൊരു തലപ്പാവും,
സത്യധർമ്മാഖ്യങ്ങളാം രണ്ടു കുണ്ഡലങ്ങളും,
ത്യാഗമാം വലയവും യാതൊരാൾക്കുണ്ടോ, മഹാ-
ഭാഗനെന്തിനു മെയ്യിൽപ്പാഴാകുമലങ്കാരം?
മരണമടഞ്ഞാലിപ്പാഴുടൽ മൺകട്ടയോ
മരത്തിൻ തുണ്ടോ പോലെ മണ്ണിലെങ്ങാനും തള്ളി

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

തിരിയെനടകൊള്ളും ബാന്ധവരഖിലരും;
പിരിയാതനുപോരും പിന്തുടരുന്നു ധൎമ്മം.
ആയുസ്സു മുടിഞ്ഞുയിർ നശിക്കെസ്സുകലരം
പോയീടുമപ്പോളെഴുന്നേററു പായുമോ ദേവൻ?
പുത്രദാരാദികളും സമ്പത്തും ശരീരവു-
മസ്ഥിരം, പരകീയം; പുണ്യപാപമേ സ്വന്തം.
കൈക്കവിട്ടവശനായ്പ്പോകേണ്ടിയിരിക്കെ, നീ
മുഖ്യമാം സ്വധൎമ്മംവിട്ടനൎത്ഥം കൊൾവാനെന്തേ!
ഇരിപ്പാൻ തണലില്ല, തിന്മാനും കുടിപ്പാനു-
മൊരു സാധനമില്ല; മാൎഗ്ഗദൎശിയുമില്ല;
ഇങ്ങിനെയുള്ള വെറും വൻകാട്ടിലൂടെ തനി-
ച്ചിങ്ങിനെ നടകൊള്ളും മനസാകടഞ്ഞ നീ!
അപ്പോക്കിൽ നിൻപിന്നാലെ പോരുകില്ലൊന്നും രാജൻ;
തൽപാപപുണ്യങ്ങളേ പിന്തുടരുകയുള്ളു.
അതിസനാതനങ്ങളാം ശ്രുതിസ്മൃത്യുക്തം ഹിതം
കുലദേശാർഹം ധൎമ്മമൂലമാം സദാചാരം!
ധൎമ്മമൊന്നിനെത്താങ്കിൽ തള്ളേണം കാമാൎത്ഥങ്ങൾ:
ധൎമ്മത്താൽ സ്വയം കിട്ടും കാമാൎത്ഥാദികളെല്ലാം.
ഇന്ദ്രിയജയയോഗം രാജാക്കൾ ശീലിക്കേണം,-
മിന്ദ്രിയജിത്തേ പോരു നാട്ടാരെ രക്ഷിപ്പാൻ,
കാമപ്രാക്രാന്തരായ്ച്ചിന്തിയാതെന്തും ചെയ്യും
പാമരക്കായുസ്സോടെ സമ്പത്തും മുടിഞ്ഞുപോം.

—(:*:)—

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

V
ധൎമ്മസേവനം.
(൧)

ഭൂതികരം കൈവന്നാലും വിട്ടുപോയാലും ഭാവ-
ഭേദമൊന്നുളവാകാ ശാലീനാശയന്മാരിൽ:
തിരകളെത്തിച്ചേൎന്നാലൊഴിഞ്ഞുവാങ്ങി,ല്ലെങ്കിലെ-
ന്തേ,റലും കുറയലുമില്ല വാരിധിക്കല്ലോ.
വ്യസനമൂൎത്തികളിൽ ദുഃസഹം വ്യസനംതാൻ:
വ്യസനിക്കധോഗതി,—യവ്യസനന്നോ സ്വൎഗ്ഗം.
കാമജവ്യസനം ഹാ ദുഃഖദം വിശേഷിച്ചും;
ശമീന്ദ്രർ ധൎമ്മഘ്നമാം കാമമങ്ങുപേക്ഷിക്കും.
അവിവേകിക്കും ദുഷ്ടാശയൎക്കും നീതിജ്ഞൎക്കും
വിവിധം ഭോഗൈശ്വൎയ്യം കൈവരുമാറുണ്ടെന്നാൽ
സ്ഥിരമായ് നിൽക്കില്ലതു ദുരിതാചരണത്താൽ
വിറകു ചെന്തീയിനാൽപ്പോലവേ ദഹിച്ചുപോം.
ഇരിപ്പിൽ നടപ്പിലും നിദ്രയിൽ ജാഗ്രത്തിലും
ശരിയാം വിചാരമില്ലാത്തവൻ മൃതപ്രായൻ!
ആചാൎയ്യനായിത്തോന്നും ശാന്തിമാനുപദേഷ്ടാ-
വാ, ധന്യവിനാശന്നോ തലമൊട്ടവുപദേശം.
ബുദ്ധിമാൻ വിഷയമാം ജളത്തെപ്പോക്കി,സ്സമ-
സ്വാന്തമയാം വ്യവഹാരയുക്തിയാൽ,കാൎയ്യം നേടും,
വൃദ്ധൎതൻ ധൎമ്മാദേശം ധരിച്ചുശരിയായ
ബുദ്ധിയാലടക്കേണം മനസ്സിൻ ചായാട്ടിനെ.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ജന്മമോ, ബന്ധുക്കളോ, സ്നിഗ്ദ്ധരൊ, കരപദ-
കർമ്മമോ ദേശാന്തരയാത്രയോ, കഷ്ടപ്പാടൊ,
ക്ഷേത്രതീർത്ഥാദിസമാസേവയോ ഫലം നൽകാ;
ചെറ്റുമീമനസ്സിനെ ജയിച്ചേ നിലകിട്ടൂ.
അതിനാൽ വിഷയത്തിലുഴലും മനസ്സിനെ-
യതിയായ് പ്രയത്നിച്ചു നിയന്ത്രിക്കേണം പ്രാജ്ഞൻ
മനസ്സിന്നടിപ്പെട്ടു,നിന്നിടായ്കയാലത്രേ
മുനിമാർ കർമ്മങ്ങളാലത്യുച്ചഫലംനേടി.
അറിവില്ലെന്നാല,ബ്ബുദ്ധിമാന്മാരോട്ടുചോദി-
ച്ചു,വർ ചൊന്നതുപോലെ യഥാർത്ഥം ചെയ്യാമല്ലോ.
എമ്മട്ടെന്നാലും കാമക്രോധങ്ങളടക്കേണം
നന്മതേടുവോന,വ നന്മയ്ക്കുവിരോധികൾ.
കാമനോ ദേഹബന്ധനം വമ്പിച്ച രിപുവത്രേ,
കാമന്റെ വശഗരായ്പ്പോകൊല്ലാ ശുഭാർത്ഥികൾ.
ധർമ്മത്തെശ്ശീലിക്കനുഷ്ഠിപ്പതേ ശുഭകരം;
ധർമ്മം താനനുഷ്ഠിക്കധീരതയുണ്ടാവോൻ
എത്രചഞ്ചലംചാപമിതൊരു നൊടികളിൽ
ചത്തുന്ത്രമൃദുപോക്ഷം വരവും, കഴിക്കുന്നു.
ഇത്തമട്ടാമുയിരിനെ വശനായ് വാഴുന്നവൻ
താമസംവരുത്താമോ ധർമ്മസേവനത്തിങ്കൽ?
ഹാ! കഷ്ടം! കിഴവനായ് തീർന്നിട്ടും നിനക്കുംകാ-
മാകാംക്ഷവിഷയത്തിൽ നിന്നുപിന്മാറുന്നീലാ.
കാമദോഷങ്ങളാൽ പാഴായ് മുറവും നിന്നായുഷ്കാലം
ഭൂമീശ, നിജഹിതമിനിയെങ്കിലും ചെയ്വൂ.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

VI

സുബാഹുരാജാവിൻെറ പുത്രശോകം.

(ശ്രീരാമസോദരനായ ശത്രുഘ്നന്റെ അശ്വത്തെ സുബാഹുപുത്രൻ പിടിച്ചുകെട്ടി. അതുനിമിത്തമുണ്ടായ യുദ്ധത്തിൽ മൃതനായ പുത്രനെക്കണ്ടിട്ട് സുബാഹുമന്നവൻ വിലപിക്കുന്നതു്.)

മൃതിവീരസുതന്നണഞ്ഞതിൽ-
സ്സുതശോകേന സുബാഹുമന്നവൻ
വിറകൊണ്ടു തലയ്ക്കു തല്ലിനാൻ;
നയനാബ്ജാൽ പൊഴിതശ്രുക്കളിനാൻ; ൧

അഹഹ, പുഷ്കലപത്രിയാൽ മുറി-
ഞ്ഞുതിരം വാർന്നു നിലത്തുവീണതായ്,
വളർചില്ലിയുഗം വളഞ്ഞതായ്,-
പ്പവിഴച്ചുണ്ടു കടിച്ചിരിപ്പതായ് ൨

ധൃതകുണ്ഡലമായ് വിളങ്ങുമാ-
മുഴുചന്ദ്രനെതിർനന്ദനാനനം
കരതാരിലെടുത്തു മേൽക്കുമേൽ-
പ്പരിചുംബിച്ചു തൊഴിച്ചിതിങ്ങനെ:— ൩

മകനേ, ഹ ഹ, നോക്കിടാത്തതെ-
ന്തു, ഴറുന്നെന്നെ വിടർന്നകണ്ണിനാൽ!

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ഇവനിൽക്കളിയാടിടാത്തതെ-
ന്തയിശംപൂണ്ടതുപോലെ ശൂന്യം, നീ! ൪

മകനേ, ഹ ഹ, മന്ദഹാസമാ-
ന്നുതോലും മധുരോക്തിയൊന്നുമേ
ഇവനോട്ടരയാടിടാത്തതെ-
ന്തിഹ ചിത്തം കുളിരാം പടിക്ക നീ! ൫

സിതചാമരഹേമ പത്രികാ-
ഞ്ചല ശത്രുഘ്നതുരംഗവശ്യനെ
പിടിക്കൂട്ടുക നീവിട്ടുടൻ
പടവൃത്തിത്തികവുള്ള വീര, നീ! ൬

തവമുന്നിലിതാ, പ്രതാപവാൻ
* ചില കൈക്കൊണ്ടരി മർദ്ദി പുഷ്കലൻ
അവനെക്കനത്തുകിനിത്തുകെ,-
ന്തിഹ മൂർച്ഛിച്ചു കിടപ്പുപോരിൽ നീ! ൭

രഥസംസ്ഥിതരും ഗജങ്ങളും
ഹ ഹ, കാലാളുകളും ഭയാർത്തരായ്
പൊരുതിക്കളവോരനാഥരായി-
പ്പുഴു വീക്ഷിക്കുമഹോ മതേ പോൻ. ൮

---

* വില്ല്.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ജന്മഭൂമിയിൽ നിലയാഴിഞ്ഞു കേഴാൻ-
മകനേ, താങ്ങളെവന്തെണ്ണട്ടെ ഞാൻ.
കോട്ടവിൽ കൊടിവിട്ടുണർത്തിടും
ശിതശൃംഗശിഖിമുഖങ്ങളേ? ൯

അന്നുകൊണ്ടു ശവപീഡകനാം
മരക്കൂട്ടം സമത്വനാശിനി?
സുത, നീയുണർവാൻ തുനിഞ്ഞീലേ
ജയമെല്ലാം പടവാക്കയുള്ള ഞാൻ! ൧൦

———൭.— —

VII
ദേവാസുരയുദ്ധം.

(വഞ്ചിപ്പാട്ട്)

അപ്പടകൾ രണ്ടും ഭൂമിയിലെല്ലാടത്തും കൂട്ടിമുട്ടി:
കല്പാന്തത്തിലെ ദ്യോവും ഭൂവുമെന്നതിൻവണ്ണം
സുരാസുരർ കൂടിക്കലർന്നൊരു കോട്ടംപോർ തുടർന്നു
പോരുകളും കയർക്കലും താഴ്ച ഗർവ്വുമായ്
പൂർവ്വാപരാബ്ധികളിൽ ഭിന്നങ്ങൾ പോലിടഞ്ഞൊരു
ഗീർവ്വാണമാനവരിമ്മസൈന്യത്തിൽനിന്നും,
ദൈത്യാമരർ ചരിച്ചിതപ്രീത്യാ രണ്ടു സൈന്യത്തിലും:
പൂത്ത ശിംശപങ്ങളിലാനകൾ പോലെ
പെരുമ്പറ കൊട്ടീടിനാർ, തെരുതെരെശ്ശംഖൂതിനാർ;
ധ്വജവാനരങ്ങളും മുഴങ്ങും വണ്ണം
കരതലത്തിൻ വില്ലാലിപ്പെരും പറയൊച്ചകളും—
മൊഴികളും കേൾക്കാതായി മറ്റു ശബ്ദങ്ങൾ.
പരസ്പരം 'നോക്കിക്കോ' എന്നാലോടിയൊരാരവർ;
പർക്കളാൽ കയ്യാളിച്ചും പടചുഴലത്തിൽ
ഘോരവജ്രം പരിഘവും പതിച്ചുവാൾ ഗദകളും,
പോരിൽ മുദ്ഗരങ്ങൾ കൊണ്ടു ചാട്ടി ദൈത്യന്മാർ.
ശരങ്ങളാൽ ചതഞ്ഞുമുമ്പുതിർക്കയാൽ സുരകളും
പതിച്ചുപോയ് ചിലർ: ചിലർ പൊരുതി വീണു.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

തേരാനകുതിരപ്പുറമേറിയും വിമാനമാരു-
പോരിന്നൊരുമൊരുമിച്ചൂറാം വാശിയോടവർ.
പാരം ചുവന്നു കണ്ണിച്ചുടപ്പോരിൽ വട്ടംചുറ്റിക്കൊണ്ടണഞ്ഞവർ;
തേരിന്മേൽനിന്നവർ തടുത്തു, ഞാണൊലിക്കൊണ്ടും.
ആർത്തിരമ്പും രഥങ്ങൾതൻ ചീത്കാരമ്പോ വാനിൽ തിങ്ങി
ദുഷ്പ്രദമോ സന്ധിലെ ഘോരഘോഷംപോലെ.
തേരുടച്ചു ചിലർ, ചിലർ തേരാൽ ചതഞ്ഞുപോയ്;
[ചില
രേറെക്കഷ്ടം, തികളിലാപ്പെട്ടതങ്ങനായി.
ഞൽക്കതെതർ ചിലരെതിർനില്ക്കവേ വാളൈകൈകൊണ്ടു-
ച്ചൊലിവരുംപരിചക്കാർതൻ പോർക്കെറിഞ്ഞാർ! [തി
അസ്ത്രവിദഗ്ദ്ധരായ്പ്പോരിൽച്ചൂഴ്ന്നു ചിലർ ചൊരിവാർത്തു:
പുതൻകാർകൾ പെരുമഴപെയ്യുന്നമട്ടിൽ.
ഗദയെറിയലും തട്ടിക്കളയലും ശസ്ത്രാസ്ത്രങ്ങ-
ളതിക്ലേശമത്തെപ്പടെ ഇരുപമായി.
ദൈത്യവൻകാറുകൾ, ശരഹാത്മവർഷം, ദേവായുധ-
ച്ചാർത്തുമായിശ്ശോഭിച്ചിതാ യുദ്ധഭൂമിഗണം.

———:o:———

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

VIII

ശ്രീരാമൻ

(കിളിപ്പാട്ട്)

[illegible]മായയോദ്ധ്യയിൽ, കല്പവൃക്ഷവാടിയായ്
[illegible]
[illegible] പഠിച്ചതായ്—
ക്രീഡ പോക്കി മിന്നും പൊൻ[illegible]ത്തിന്മേൽ
വാഴുവോൻ [illegible],
വാനവർ പൂജിക്കുന്ന [illegible],
[illegible]മാം മണിമുടി, [illegible]ജാല-
മദ്ധ്യമിലുള്ള ചന്ദ്രനൊപ്പമാം നെററിത്തടം.
മകരാകൃതി മഞ്ജുകുണ്ഡലപ്രഭ, കാന്തി-
തികവാൽ [illegible]മുഖം,
പവിഴംപോലെ മിന്നും ചെഞ്ചൊടി, പനിമതി-
[illegible],
[illegible]—
[illegible];
[illegible];
[illegible],

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ഹീരമുദ്രികോജ്ജ്വലൽപാണി; പൂമകൾ ചേരു-
മാറിടം വിരിമാറിൽ ശ്രീവത്സാദികൾ ചേർന്നോൻ;
പേലവോദരൻ, നിമ്നനാഭികൻ; മണികാഞ്ചീ-
ലാലസന്മദ്ധ്യസ്ഥലൻ, വൃത്തോരുജാനുദ്വയൻ;
ശ്രീവജ്രയവാങ്കുശരേഖകളുതാങ്കം യോഗി-
ഭാവനീയമാം മൃദുതൃക്കഴലിണയുള്ളോൻ.
ഇങ്ങിനെ വിളങ്ങുന്ന രാമനന്നയോദ്ധ്യയിൽ
ഭംഗിയിൽ പ്രജകളെപ്പാലിച്ചു പാർത്താൻ ചിരം.

——(:✱:)——

IX
യുധിഷ്ഠിരന്റെ പശ്ചാത്താപം

—o—

(കർണ്ണപർവ്വരീതി)

ബഹുകഷ്ടമക്ഷൌഹിണി പതിനൊന്നിൻ
പതിയായിരുന്ന സുയോധനനല്ലേ;
അവരെല്ലാവരുമഹോ വേണ്ടിത്താ-
നടരിലല്ലലാണ്ടറുതിപ്പെട്ടുപോയ്!
ഭുവനനാഥനാം ഹരി തുണയ്ക്കയാ-
ലവശേഷിച്ചിതു പൃഥാസുതരൈവർ;
പിതാമഹൻ, ദ്രോണൻ പൃഥുബലൻ കർണ്ണൻ
സുതാത്മജസമന്വിതൻ സുയോധനൻ

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ഇവരെയും കൊലപ്പെടുത്തിയല്ലോ ഞാ-
നവനീശന്മാരും ഹതരായിമററും!
അവരെന്ന്യേ നാടെന്തിനു? സുഖമെന്തി-
ന്നിവനയ്യോ എന്തിനു? മഹാപാപം
മനം മങ്ങി മുഖം കുനിഞ്ഞമന്നവ-
നനക്കവുമില്ലാതിരുന്നതല്ലിട!
പുരാതനർ പാണ്ഡുനന്ദനരുള്ളംയായതി-
ങ്ങനശ്വേയം മഹാദുരിതശാന്തിക്കായ്;
വ്രതംവരിക്കയോ മുഴുകിയാൽ വിഷ്ണു-
പദം കിട്ടും തീർത്ഥങ്ങളെബ്ജിക്കയോ?
ഇന്ദുഹരിയോടെങ്ങിനെ ചോദിക്കും ഞാ-
നതൊക്കെച്ചൊല്ലിയുള്ളവിടുന്നല്ലയോ?
ധൃതരാഷ്ട്രരോടെങ്ങിനെ ചോദിക്കാം തൽ-
സുതർ നൂറുപേരും ഹതരായ് പോയല്ലോ!
പരാശരസുതനോടു ചോദിക്കട്ടോ
ചിരാൽ വിട്ടതെക്കാരം ദുഃഖിച്ചുഞാൻ!?

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

V
അയോദ്ധ്യാവർണ്ണന.

(ഓട്ടൻതുള്ളൽ)

സേനായാനസമൃദ്ധിയൊടെങ്ങും ഭൂ-
ഷിതം സ്വച്ഛമതായീരാജ്യം.
കട്ടിപ്പൊന്നാദി ധനസഞ്ചയ-
മിഷ്ടാപൂർത്തക്രിയകൾ നടത്തി;
ദുഷ്ടഗ്രാമമൃഗങ്ങളെ കൂട്ടി,
വൃഷ്ടിയിൽനിന്നു സസ്യങ്ങൾ നടാം.
പച്ചപ്പുല്ലിൻ സ്ഥലമതുകൊണ്ടു ത-
ടിച്ചുകൊഴുത്തു തഴച്ചു ഗോക്കൾ.
വിളവേറീ വയൽതോറും; പൂമകൾ
വിളയാട്ടുകയായ്ഗൃഹങ്ങൾ തോറും,
മലർവാടികൾ വാപീകൂപപംക്തികൾ
മധുരഫലങ്ങൾ നിറഞ്ഞ മരങ്ങൾ
തണലേർത്തിങ്ങിയ പൊയ്കകളെന്നിവ-
കൊണ്ടു വിളങ്ങീ നാടുകളെല്ലാം.
തസ്കരഭയംസ്ഥിതിവല്ലമെന്നിവ,
മർത്ത്യരിലില്ലാ, പുഴകളിൽ മാത്രം
തിരവാട്ടിന്നല്ലാതെ കലിയത-
യൊരിടവുമന്നുദയത്തിനില്ല.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

വിഭ്രമമംഗനമാർകളിലെന്യേ
വിടന്മാരിൽ കാണ്മായീവാ.
ശിഥിലകഞ്ചുകകളിലല്ലാതെ,
സ്ഥിതിചെയ്തീല തമസ്സിഹ നഭസി
മതലിലഗന്ധസമിശ്രിതാന്നാലും
പ്രതിദിനമുണ്ണുന്നില്ലൊന്നാമൻ!
അനയസമയോഗരതിനെന്യേ
ജനപശിപൂരുഷൻ കണ്ടീലെങ്ങും!
ബന്ധം കടമഴ തുമ്പകം പാമര-
മഞ്ജീവകകളിലല്ലാതില്ല.
ലോലകപോലിത, ദുരിതവേദമിവ
ചേരിൽച്ചുഴകളിൽപ്പവനിൽതാൻ!
ജഡത ജലത്തിനു! ജലജാക്ഷികൾതൻ
നടുകൊടികൾക്കേ ദുർബലതാവം!
യോഷകളിൽതാൻ ഹൃദയകഠോരത!
യോഷധികളിലേ കഷ്ടനിവേശം.
വേധം രണഗണങ്ങളിൽ മാത്രം
ശൂലം ബിംബേശരങ്ങളിൽ മാത്രം!
കമ്പം ജ്യോതികളാവതിനല്ലോ?
വൻഭയമൂലമതോ ശീലാക്കം?

* * * * *

കലുഷത്തിനു താൻ വികൃതിപ്പിണഞ്ഞു
വാരണേർ താൻ യുധി പൂണ്ടു പ്രമത്തത

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

നീരാഴിയിലെ മുറവമലപ്പിൽ!
ജനകല്ലിൽത്താൻ മാനപരീക്ഷതി!
ന്യനം തീക്ഷ്ണതരമുള്ള കല്ലിൽത്താൻ!,
ബാണത്തിന്നു താൻ ഗുണവിശ്ലേഷം!
ഗ്രന്ഥത്തിന്നു താൻ ദൃഢമാം ബന്ധം;
പക്ഷാഘാതിലല്ലാതെ ബാന്ധവ-
മുഖ്യരിലല്ലാ സ്സ്വാത്യാഗം.

——:●:——

XI

ഈശ്വരസ്തുതി

ദേവ ദേവന ദിവ്യതനോ;
ദേവമൗലിതലത്തിൽ വീണു ഭുവനപതേ,
ദേവ ദയകാതരനടിയൻ
ദേവ നേരായുള്ളതൊഴുന്നേൻ.

നിന്തിരുവടിയുടെ സൽഗുണ-
സന്തതി വർണ്ണിക്ക കവനാൽ സാദ്ധ്യം?
വായ്കളൊരായിരമേന്തിന
വാസുകിയൊപ്പിച്ചു മാറിയെന്നു വരാം.

എങ്കിലുമങ്ങയെ വാഴ്ത്താൻ
തിങ്ങിന ഭക്ത്യാ കൊതിച്ചിടുമ്പോൾ ഞാൻ,

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ശങ്കര, വായടേിത്തമി-
ത്തെങ്കിൽ കൃപയാ പൊറുക്ക കഴൽ പണിയാം.

സത്വം, രജ, സ്തമസ്സുകരം,
സംസ്ഥിതി, യുല്പത്തം, നാശമിവ നിതാന്ത
തത്ര ഭവാനല്ലാതി-
ല്ലിത്രിജഗത്തിങ്കലീശനായൊരുവൻ.

യമ നിയമങ്ങളൊടാസന-
ത്തമമയോഗസമാധി മുഖോപായങ്ങൾ,
സമമല്ലിതുകളിലൊന്നും
വിമല, ത്വൽ ഭക്തിതൻ ശതാംശമൊട്ടും.

ഉൽകൃഷ്ടരസരസായന-
ഖഡ്ഗാം ജനപാദുകാദി സിദ്ധികളും
ഉൽക്രമമിതെ പിറപ്പിൽ-
ത്തുകഴൽ തൊഴുവോരു വിഘ്നമായ് കാൺക

ദേവ, ഭവാൻ സുഖമരുളു
കേവലമല്ലതുമായാ തൊഴുന്നോർക്കും,
ഹാ! പൻഭവരുജ ഭോഗം
ഭാവുക പദകേളി മുക്തിതൻമൂലം.

പരധന പരദാര രതൻ
പരിഭവ പരിതാപവഹ്നിതപ്തൻ ഞാൻ
പരമുഖനിരീക്ഷണപരൻ,
പരമേശ്വര, കാത്തുകൊള്ളുകീയെന്നെ.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ക്ഷണഭംഗുരമാം സ്ത്രീയിൽ
പ്രണയം പൂണ്ടോൻ വൃഥാഭിമാനഹതൻ
ക്രൂരൻ കപടചരിതൻ ഞാൻ;
ഒരുപരം രക്ഷിക്കുകെന്നെ വിബുധപതേ.

ദീനേന്ദ്രിയരാം ബാന്ധവർ
ആരോ നിറവേറുമാറെന്നെത്രയഹോ!
ഏന്നിട്ടമെന്നെ നിർമ്മല-
വന്ദ്യ! പോഷിച്ചിട്ടുകൊണ്ടുയാട്ടെ!

ശോകങ്ങൾ ഉയർന്ന ചെയ്യ വേലകൾ,
ചേർക്ക നിജപാദാബ്ജത്തിനോയെന്നെ കനിവോടെ;
നീക്കുക മമമോഹങ്ങൾ;
കാക്കുക കരയേറ്റിയെന്നെ വിശ്വപതേ!

‘കരുണാമൃതമ’സ്തോത്രമി-
തുതസിദ്ധമേൻ പഠിക്കാമോ ദിവ്യം,
ശരണാബ്ജങ്ങൾ തന്നു-
ക്കരളലിയും പണ്ടേ ഭക്തമിക്കലണാവിധം.

—— :*: ——

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

XII
ശ്രീരാമന്റെ യാഗശാല

(ശീതങ്കൻ തുള്ളൽ)

രാമപാദരജഃ സ്പർശമായ്, സംശുദ്ധി
പാർമന്നിടം ചേർത്ത പുണ്യസലിലമായ്,
അന്നങ്ങളും നീർക്കോഴി കൊക്കുകളും തിങ്ങിയു-
മന്യവിചിത്രഖഗങ്ങളും കൂകിയും,
ശാന്തമന്ദമായൊഴുകുന്ന സരയുവിൻ
തീരപ്പുറത്തു രാമൻ തിരുവടി
തീർപ്പിച്ച ശാലാശതങ്ങളിൽ വെവ്വേറെ-
യേർപ്പെട്ട വേദങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നു വൈദികർ;
ക്ഷത്രിയന്മാർ പലർ വില്ലേന്തിനിന്നങ്ങു
പ്രത്യഞ്ചി മുഴക്കുന്നു ചീർത്ത ഞാണൊച്ചയാൽ
രമ്യമാം സദ്യയിലപ്പടി കഴിക്കുന്നു
തമ്മിൽ വെടിയും പറഞ്ഞുകൊണ്ടന്തണർ:
പാൽ നറുതേൻ പഞ്ചസാര നെയ് ചേർന്നതായ്-
പ്പൂനിലാവിൻനിറം പൂണ്ടുള്ള പായസം,
നൽപ്പൂർണ്ണചന്ദ്രസന്നേരാം വടിവൊത്തു
കർപ്പൂരസൌരഭം വീശുമപ്പങ്ങളും,
സേവക, ദോശകൾ, നാനാ മുറുക്കുകൾ,
നെയ്‌വടകൾ, മധുരങ്ങളുടകളും,

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

മുൽഗപ്പുരിപ്പൂഴചന്ദ്രായിലപ്പൂവിനോ-
ടൊക്കം മണക്കാഞ്ഞ സുഗന്ധികേതങ്ങളും,
കർപ്പൂരഗന്ധ ചോർ മൈതാമം വിരുതരാം
വെപ്പുകാർ വെച്ചു വിളമ്പിനാർ സാദരം.
പാത്രത്തിൽ ധന്നായ് വിളമ്പിയ പായസം
പാരത്താശ വിപ്രൻ പറഞ്ഞാൻ "ഇതെന്തുവാൻ?
ശാല്മലിയാൽ ഉലവി വീന വാർതിങ്കളോ?
ഹാ ഹാ! മതിഹര പീയൂഷമുണ്ടിതിൽ"
മറ്റൊരാരാൾ കണ്ണും ചുളുപ്പിച്ചു ചൊല്ലിനാൻ
"മൂഢനാമന്താന വാർതിങ്കളായ്‌വരാ,
കന്നിമധ്യികമില്ലിന്ദുബിംബേ; ചിരതാ
തന്നായ് വിളങ്ങുന്ന പാത്രലക്ഷങ്ങളിൽ."
കർപ്പൂരമാണി,തല്ലെങ്കിലോ കൈരവം!
ശുഭ്രാഭയാൽ മഴതിങ്കളെന്നോർക്കലാ.
ഓതി ചൊടിച്ചു തലയാട്ടി മറ്റൊരാൾ:—
'സ്വാദു തിരിയാത്ത വിഡ്ഢികളാണവർ!
ക്ഷീരക്കിഴങ്ങിന്റെ നീരിൽപ്പചിച്ച വെൺ-
നീരലരാണീ മധുരമാം പായസം
എന്നൊക്കെ വാദിച്ചു വാരിക്കഴിക്കയായ്
കന്ദഫലാശനരാത്രിയോടാ ദ്വിജർ.
അത്ര കഥിച്ചിതു വേറൊരയ്യരാണൻ:—
'ക്ഷത്രിയർ തൻ പിറപ്പാണു മെച്ചം സഖേ!

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ഇതു വിശേഷമാമന്നമല്ലോ രുചി-
ക്കൊണ്ടു ഭുജിക്കുന്നു ഭാഗ്യയോഗാലവർ!'-
അപ്പോഴം പരൻ ചൊല്ലി:—'ദാനഫലമിതു
വിപ്രർക്കു നൽകിയാൽ കിട്ടുമെന്തിസ്സാരം:
ദാനം നിവേദ്യങ്ങൾകൊണ്ടു നിരന്തരം
നാരായണാർച്ചനം ചെയ്യാതിരിക്കിലോ
കാണുവാൻ പോലും കിട്ടുകയില്ലിന്നും
ചേണാർന്ന ഭോജനമേതൊരാൾക്കും ദൃഢം.
ഇങ്ങിനെ കേട്ടാനന്ദപൂരായ് ബ്രാഹ്മണ-
രങ്ങോട്ടു ചെല്ലുന്ന ദേവാലയങ്ങളിൽ.
സ്നേഹമോടേറ്റം, ദാസ്യമോടേറ്റതി-
ഭക്തികലർന്നുകൊണ്ടേറ്റത്തിരുവണ്ണമാന്
എല്ലാദിനമില്ലാതെയുതാം ഭുജിക്ക-
മന്ത്രങ്ങളാലന്നാൽ മക്കളാരും...

——(ഠ)——

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

XIII
ഒരു ദിവ്യസരസ്സ്.

(ശീതങ്കൻതുള്ളൽ)

ഭൂമീധരേന്ദ്രനായ് ഭാസ്സുരകാന്തിയാം
മാമേരുതന്നുടെ യാമ്യഭാഗമെല്ലുന്നിയായ്,
ഭൂമഹാംഭോധിയെബ്ഭേദിച്ചുയർന്നതായ്,
ശ്രീമാൻ ത്രികൂടമെന്നുണ്ടൊരു പർവ്വതം,
പാലാഴിവീചികൾ നന്നായ്ക്കഴുകുന്ന
പാറപ്പുറങ്ങളും സാനുതലങ്ങളും
നീരൊഴുക്കങ്ങളും ചോലതിങ്ങിയിലു-
ള്ളാരമിക്കുന്ന ഗീർവ്വാണഗന്ധർവ്വരും,
ചാരണകിന്നരഗുഹ്യകയക്ഷരും,
ചാരുസർവ്വാംഗമാമപ്സരസ്ത്രീകളും,
സിദ്ധവിദ്യാധരന്മാരും മോദംകൊണ്ടു
യോഗീന്ദ്രരാം താപസമുഖ്യരും,
ഓടിനടക്കുന്ന ചെന്നായ്ക്കളും, മാൻ, മരം-
ചാടി, സിംഹം, പുലി, മത്തഗജങ്ങളും,
താലം, തമാലം, മരുതു, ചരളങ്ങളും,
സാലവും മുമ്പായ നാനാമരങ്ങളും
ആകെ നിറഞ്ഞു വിളങ്ങുന്നിതിങ്ങിതി
കേകിചകോരദാത്യൂഹനിനാദിതം
ചെന്താമരപ്പൂമ്പൊയ്കയൊന്നാഗ്ഗിരിയിലു-
ള്ളതാം ഹംസകാരണ്ഡവാദ്യങ്കിതം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ശാന്തന്മാരെല്ലാവരും പൊന്നണി-
ത്താരമിണങ്ങിയ പൊന്താമരകളാൽ
പാരം വിളങ്ങി സരസ്സു, തത്തീരം
കൈരവ കഹ്ലാര പുണ്ഡരീകാവൃതം.

(കാകളി)

വന്മരുത്തു വൃക്ഷങ്ങൾ തിങ്ങി, കടലോടു
വക്കാണമല്ലാതായ്, നൽക്കാട്ടുവാതത്തായ്
മേലേ മരകതക്കൽകൾ പതിത്തിയ
പോലെ തിളക്കുന്ന തണ്ടാരിലകളും
നാനാഖഗങ്ങളും പുല്ലപതംഗങ്ങൾ തൻ
തേനുണ്ടു മത്തായ കാർവണ്ടിനങ്ങളും;
നീരിൽച്ചരിപ്പവർ വിളയാട്ടത്തി-
ലാരോമലൊച്ചയോടേറ്റുമലകളും
പൊന്തിക്കളിക്കുന്ന മത്സ്യങ്ങളുംചേർന്നു
ശാന്ത, സച്ചിത്തം കണക്കെ വിമലമായ്,
നക്രങ്ങളുംചേർന്നിരിക്കയാലേ ചില-
ദിക്കിൽക്ഖലൻറെ കരംപോലെ ഘോരമായ്
പായൽപ്പടപ്പാൽ ചിലേടം പിശുക്കൻറെ
പാഴില്ലമെന്നപോലെത്ര ദുരാപമായ്,
മാതാവുപോലെ ശിവസ്വഭാവം കൊണ്ടെന്നു-
മാതങ്കമാശ്രിതർക്കെല്ലാം കൊടുപ്പതായ്.

*　　*　　*　　*

——(:*:)——

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

XIV

പ്രാപഞ്ചികസുഖം

(കിളിപ്പാട്ട്—കാകളി)

ഗർഭവാസത്തിലും ദുഃഖം, പിറപ്പിലു-
മർഭകത്വത്തിലും ദുഃഖം നിരന്തരമോ,
കൈശോരകാലേ ഗുരുശിക്ഷണാദികൾ;
കാമാദിയാലെഴും വൈവശ്യമേറെ യുവതയിൽ;
വാർത്താനിഷേധാദി കർമ്മങ്ങളാലുമേ
പേർത്തുമുഴൽപ്പെട്ടിടുന്നു സ്വജനം,
വാർദ്ധക്യത്തിൻ ജരാവ്യാധികളാലുഴൽ;
ചിത്തക്ഷോഭമെഴും മൃത്യുദശാന്തരേ;
മൃത്യുസുഖത്തിലും ഭീതത പാരാതെ
മർത്ത്യരിക്കണ്ടതന്യോന്യമോർക്കേണമേ,
ഉണ്ണിയായ് പറവതില്ലല്പം; ജഗൽപതി
വിഷ്ണുവും വാമനനായ് നിരക്കലാൽ
മൃത്യുദുഃഖം ക്ഷണനേരത്തിനാൽ തീരു-
മർത്ഥനാദുഃഖമവധിയില്ലാത്തതാം.
രോഗങ്ങൾ; ദുഷ്കാമങ്ങൾ; ശത്രു-
ച്ചീടിലെഴൽ; ധനമേറെയാലുമെഴൽ:
ഘോരാഗ്നിതോയാദിഭൂപാലരാൽ ഭയം
ഘോരമല്ലോ പണക്കാർക്ക് നിലവേ.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

അത്യന്തഘോരമകാലപ്രസക്തിയും
സ്പർദ്ധയും ലുബ്ധുമതിക്കുന്ന ഗർവ്വും
ഉത്ഭൂത ഷഡ്വികാരേർപ്പാടിമത്ത-
മുത്തമാന്ന നമഭേദമഞ്ഞതാപവും
നിത്യം പ്രിയാ പ്രിയ യോഗവിയോഗങ്ങൾ
വിത്തശ്ശൂന്യതാപവും മർത്ത്യന്ന ദുഃഖമം.
തങ്ങളിൽ തോല്പിക്ക, തങ്ങളിൽ കോപിക്ക-
കിങ്ങിനെയന്യോന്യദുഃഖികൾ മന്നവർ.
കർമ്മപ്രഭാവമതിന്റെയനിത്യത,
കല്മഷമൂലമാം ലോഭവും, മോഹവും,
തങ്ങളിൽ മർമ്മം പിളർത്തുവാനായിട്ടു
തങ്ങളിൽ കൈപയ്യം, തമ്മിൽ വിഴുങ്ങലും
ഈവക ദുഃഖങ്ങൾ ഒക്കാശ്ശനിറത്തതാം
ലോഭാദിശത്ര്യാന്തമിഞ്ഞറത്താകയാൽ
ഒക്കെത്യജിക്കണം പണ്ഡിതൻ, പ്രാണികൾ
ദുഃഖമൊന്നന്യദുഃഖത്താൽ കെടുക്കയാം!
മാറാപ്പൊരുതോളിൽ നിന്നുമറ്റേത്തോളിൽ
മാറിയിട്ടിട്ടു സമാശ്വസിക്കും വിധം
ഈട്ടറ്റഭാഗ്യസമ്പത്താം, പരസ്പരം
കൂടുതൽ കൂടുതലായിട്ടുകാണ്മതാം.

———(*)———

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

XV
പുഷ്കരവനം
(൧)

(കാകളി—കിളിപ്പാട്ട്)

കണ്ണു, മൂക്കും, നാക്കിവയെക്കവരുന്ന
വർണ്ണഗുണവും സുഗന്ധരസങ്ങളും
ആളുന്ന കായ്പഴങ്ങളെക്കൊണ്ടന-
ഭ്രുവിങ്കലൊന്നുപോലുള്ളതുവനത്തിലും.
പുല്ലോ, ഇലയോ, പഴങ്ങളോ, പൂമ്പൊടിയോ,
വല്ലതുമെന്നെങ്ങാനും വീണിട്ടുകിൽ
പാരാതടിച്ചു പുറത്തേക്കു നീക്കുന്ന
മാരുതൻ, ശമ്പളക്കാരൻ കണക്കിനേ
നാനാമലർമണമേന്തിക്കുളിർകാററു
വാനുഴിയിലിക്കാലം പരത്തുന്ന സൌരഭം.
പച്ചച്ചിരുണ്ടോരു കാമ്പുകൾ പന്തലി-
ച്ചുച്ചവൃക്ഷങ്ങളങ്ങിങ്ങു പലതരം;
പൊത്തിൽപ്പുഴുക്കളും രോഗവുമില്ലാത്ത
സന്തൃപ്തചാരുശാഖകളുമാർദ്രങ്ങളാൽ
സ്നിഗ്ദ്ധമാകുംവനാന്തത്തിലേ വിലസുന്നി-
ത്തുമ്പികളാൽ ചിലമ്പൊച്ചയും പോലവേ,
ധാത്രീസങ്കാശകരങ്ങൾ കൊണ്ടവ
സാധുഗുണരാം കുലീനരോടൊക്കവേ,
തൊട്ടുചുംബിപ്പതോ തങ്ങളിൽ, കാററുകൊ-
ണ്ടിട്ടിലയും മലർക്കൊമ്പുകൾ കൊണ്ടവ

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

നീലതാരങ്ങളും ശ്വേതനേത്രങ്ങളാൽ,–
പ്രേമമെനാഗങ്ങൾ വിളങ്ങുന്ന പൂക്കളാൽ
കണ്ണിണ കക്കുന്ന പൂക്കളെച്ചാർത്തിയ
കർണ്ണികാരങ്ങളിരട്ടിരട്ടയായ്.
മിന്നിനിൽപ്പൂണ്ടാരണത്തിൽ ചിലേടത്തു
യന്ത്രരാം ജ്യോതിമാരെന്നപോലവ
മെയ്പൂണെഴും വനദേവതമാർപോലെ
ശോഭിപ്പു പൂക്കളാൽ നൽകരവെച്ചികൾ
ബാലചന്ദ്രന്മാരരിച്ചപോലെ. തരു–
ജാലത്തിൽ മിന്നുന്ന പൂവണിപ്പല്ലവം.
വാടാക്കുറിഞ്ഞികൾ വൃക്ഷാഗ്രമേറിനി–
ന്നിട്ടററ പുഷ്പങ്ങൾകൊണ്ടു വിളങ്ങുന്നിതോ!
പുഷ്പിച്ചുനിൽപ്പൂ മുളപ്പൂ മരങ്ങൾ
തൽപ്പൂഴന്തൽപ്പട്ടണിഞ്ഞവർ പോലവേ.
ബാലമുളങ്ങൾ പരസ്പരം മേളിച്ചു
സാലങ്ങളുമശോകനാകഫങ്ങളും
കൈകളാൽ കൈകൾ പിടിക്കയാണോ, പല–
വാറുകളാൽ ചേർന്നെത്ത മിത്രങ്ങൾപോലവേ.
കായ്ക്കുലംകൊണ്ടു കനിഞ്ഞ പിലാവുകൾ
പൂക്കളാൽ താന്ന ചമ്പകങ്ങളിവ
കായ്കളും പൂക്കളുംകൊണ്ടു സൽക്കാരങ്ങൾ
ചെയ്യുയാണന്യോന്യമെന്നു തോന്നിടുമേ.
ആഗതരെക്കണ്ടെഴുന്നേൽക്കയോ, കാററി–
ലാടും വിടപങ്ങളാൽ ശാഖികൾ!

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

XVI

പുഷ്കരവനം

(൨)

———:*:———

മേൽക്കുമേൽ മൊട്ടിട്ടുപൂകിട്ടു വളരുന്ന
പൂക്കളെക്കൊണ്ടങ്ങു നാനാവിടപികൾ
കൈചെയ്ത മഹോത്സവത്തിങ്കലിണങ്ങുള്ള
ചീർത്ത വിലാസിജനങ്ങൾ കണക്കിനേ.
താരണിഞ്ഞൊട്ടു കുനിഞ്ഞുള്ള കൊമ്പുകൾ
മാരുതനോടൊരു ചാഞ്ചാടിയ ശാഖികൾ
നർത്തനം ചെയ്തിതോ, പൂമാല ചൂടിയ
മർത്ത്യരെപ്പോലെ മനഃപ്രഹർഷത്തൊടും!
പൂവല്ലിതോറും പറന്നു നടക്കുന്ന
കാർവണ്ടുകളങ്ങു കാമുകർപോലവേ.
അങ്ങു പിലഖം നിജലതാപുഷ്പങ്ങൾ
തിങ്ങിനിറഞ്ഞുള്ള വൃക്ഷാഗ്രമണ്ഡലം
ആരചിച്ചീടുന്ന ശാരദവേളയിൽ
താരങ്ങൾ ചിന്നും നഭസ്സിന്റെ ഭംഗിയെ.
ഭൂമീരുഹങ്ങൾ തന്നഗ്രഭാഗങ്ങളിൽ
നറുമലർ പൂരിച്ചു പിച്ചകവല്ലികൾ
തങ്ങു കാന്താകന്റ, വെൺമുകിൽപ്പാവുകൾ
ബൃഞ്ഞിപ്പൂവും ചിന്നിച്ചതുപോലവേ.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

മെച്ചമേറും തണ്ണീർക്കാമ്പൂവിവരാറിതാൽ,
പച്ചനിറം പൂണ്ടു നിൽക്കുന്ന ശാഖികൾ,
എത്രയും വേഷ്ട കാണിപ്പിതോ, സന്തത-
മുള്ളത്തുമളവിൽ മനുഷ്യർ കണക്കിനോ!
ചുററും പറന്നു മുരളുന്നു പൂമ്പൊടി-
പററികളൊമ്പപുഷ്പാളങ്ങൾ വണ്ടുകൾ,
മാമരത്തോപ്പിൽപ്പറക്കുന്നിതങ്ങിങ്ങു
പൂമധുപാനാൽ മദംപൂണ്ടാൺകുയിലുകൾ.
വാകമലരൊളിത്തത്തയിണകളും
ളുകന്ന സൂക്തങ്ങൾ സചിപ്രർപോലവേ.
തത്ര നടർപോലവെ കൂട്ടരൊത്താടുന്നു
ചിത്രമാം പീലി പരത്തി മയിലുകൾ.
നാനാതരങ്ങളിൽ കൂജകം കിളികളു-
ണ്ടനന്ത രമ്യമാക്കുന്നിതു വീണ്ടുമേ.
നന്ദചിവിധഗുണചിജമായ നാം
ന്ദനതുല്യം മനോദൃഷ്ടിഹൃഷ്ടിദം.

——:●:——

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

XVII

ഒരു അധ്വരം

(അന്നനട)

ഹരിതാസ്തൃജങ്ങളെന്തലകൾ കുലുക്കിച്ചു-
മൊരുതാണ്ഡവം ഗ്രാമക്ഷേത്രക്ഷണമേകിയും,
ക്ഷിതിയെല്ലാമതിരയാൻ പിന്നിട്ടതിൻ
സിതയശസ്സുവരയ്ക്കൻ പായായ്ത്തൂകിയും;
ശുഭതേജസ്സിനെ വെള്ളിപ്പുടത്തിയും,
ത്രപകാഞ്ചനാംബരം കഴുകനൊട്ടു പായയ്ക്കും,
ശശിധവളങ്ങൾ നിജചാമരങ്ങൾ
വിശദപ്പാൽക്കടലലകൾ പോലവേ
ഇളകീടാതെനിന്നിളകീടും, ഉന്ന-
പടലത്താഴ്കളച്ചുശ്രേയസ്സിൻ മുത്താരം,
ഇരവീഥികളതണലിയും, മുകിൽ
പരന്ന ശീതാദ്രികൊടുമുടിക്കൊത്തും,
ഇളാസ്പർശപാപങ്ങൾ കളവാനാംവിധം
ഗളമിട്ടുള്ളടക്കങ്ങൾ ഭംഗിയിൽ,
വിമതരെയെല്ലാമകലെത്തള്ളിയും,
വിജയലക്ഷ്മിയെ വിളംബരം ചെയ്തും,
ബെപത്തം "ചെറു" കൊടു പൃകാംദിശകളിൽ-
പ്പരത്തിയും ലസിച്ചിതാത്തുംഗമം,
മൃഗസന്തോഷാഭയം, നടകൾ തൻ നിധി-
യഴകിനാവാസം, സുലക്ഷണാർണ്ണവം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

XVIII

കശ്മീരനഗരം

(കാകളി)

വാമദേവാട്ടഹാസങ്ങൾപോലിങ്ങനെ
വാനിലുയരുന്ന ശംഖൊളിമേടകൾ
വർണ്ണപ്രസൂനചയങ്ങൾതൻ താഴികക്കുടപ്പൊൽക്കുടം
വിണ്ണാററിൽനിന്നു പതിച്ച പൊൻപത്മമോ!
മേടകൾ മീതേ ലസിപ്പു പച്ചക്കൊടി-
യാടകൾ വിൺപുഴപ്പായൽ കണക്കിനേ!
കുങ്കുമത്തോട്ടു ചേർന്നുണ്ടു വാഴുന്നു
പങ്കജാവാസപ്രണയിനിയെപ്പൊഴും:
അല്ലെങ്കിലെന്തുള്ളൂ കാണുണിപ്പത്ര-
വല്ലിയും കാവ്യവുമൊന്നിച്ചു പൂഴ്തിടും
വിദ്യേശ്വരി ചിരവിശ്രമം കൊൾകയാൽ
തപോവനങ്ങൾ മരാളപത്രികൾ
പൊയ്ത്താർ വളയവും കൊത്തിയെടുത്തങ്ങ്
തത്തിപ്പറക്കുന്നതുണ്ടു മദാലസം.
[illegible]
താരിൽമാതിന്നു കിടക്കാൻ വിരിച്ചതോ
തത്ര [illegible]യിൽ-
ക്ഷത്തിയൊലിക്കുന്ന ഷാലിയുമൂമതാൻ

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ത്ര യാഗപ്പുകയാണുവാനിൽ കറു–
ത്തപ്പൊഴുമേഘങ്ങൾ കഴറിയാലും വിഭോ.
തൽക്രതുശതീയൊരാമൃഷ്ടരുകിപ്പോയ
ദിക്കേ കളങ്കമായ് കാണൊന്നു ചന്ദ്രനിൽ.
ത്ര, മുൻവാസനകൊണ്ടു, ശുകകളേ
വിദ്യയെല്ലാം സ്വയം ശീലിപ്പു ബാലകർ
ഭൂസുരപ്പെൺകിളികൾ മെല്ലെമെല്ലെത്താട്ടു
വീഴുന്നു കാററങ്ങളോപമയാൽ ധ്രുവം.
മത്തഭ്രമരാരവത്തെത്തടുക്കുന്നു
തത്രവിപ്രാംഗനാകങ്കണശിഞ്ജിതം.
അങ്ങമാണിക്യമംഗലാഖ്യനായ് മേവുന്ന
ഗംഗാധരസ്വാമിദേഹിവരപ്രദൻ
ദിഗ്വിജയോത്സവം കൊണ്ടാടി വൻവില–
യൊക്കുന്നമാണിക്യ രത്നഗണങ്ങളാൽ
ക്ഷോണിപൻ കാശ്മീരദേവനർച്ചിക്കയാ–
ലന്നു മാണിക്യമംഗലമായതാഗ്ഗുഹരൻ.

XIX

വസന്തകാലം.

വന്നെത്തിയന്നൊരു വസന്ത, മനംഗരാഗ
ച്ഛായാതി: മാവുകളിളംതളിരാൽ മറഞ്ഞു;
തെന്നൽക്കൊണ്ടുവഴിയിൽ വാണകയ്യിൽക്കലത്തിൽ
പുഷ്പായുധങ്ങൾ മദനന്നായിരേകിവീണ്ടും.

ചന്ദനഗന്ധിമലയങ്ങളിൽക്കാറ്റു വീശി
വന്യദ്രുമങ്ങളിലയുംപൊടി മന്ദമന്ദം;
പൂമല്ലികാപരിമളാസവമാസ്വദിക്കും
ഭൃംഗങ്ങൾ തൻ കളരവങ്ങൾ മുഴങ്ങിനീളേ;

കൊണ്ടാടി വാണു കളഹംസർ; ജലാശം തെളിഞ്ഞു
താമരകൾ വിരിഞ്ഞുമണമാർന്നു സരസ്സുതോറും;
മണ്ണിൽക്കിടാങ്ങൾ സുഖമായ് തണലിൽ കിടക്കും
ഗോപാലകരും തളിർ തിങ്ങി വിളങ്ങി മന്നിൽ.

അച്ചൈത്രവേളയിലൊരുൾക്കുളിർക്കൊണ്ടു പാരി-
ലാനന്ദമേകിന നിലാവു തെളിഞ്ഞു രാവിൽ;
ചേതോമുദം യുവജനത്തിനു ചേർത്തു ചേർത്തു,
ചെമ്മേയുള്ള കോകിന സുധാകണമേകിയേകി,

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

സാന്ദ്രാന്ധകാരനികരത്തെയകറ്റിയുള്ള,
ചാന്ദ്രോപലാവലിയലിഞ്ഞമൃതേന്തിയേന്തി,
പാലാഴിവീചികളെ വാനിലുലച്ചുലച്ചു,
ചേലാർന്ന പൂമലരിൽ വെൺകളി വീശി വീശി
കോകാംഗനാനിലവിളിധ്വനി കേട്ടുകേട്ടു,
കൂമ്പുന്ന താമരകളിൽ ക്ലമമേറിയേറി,
കോരിച്ചൊരിഞ്ഞ കുളിരൂത്തിനു തുല്യമായ്ക്കീ-
ലാലിനം സുഖമലപ്പിനി നൽകിനൽകി.

XX
സൌരാഷ്ട്രത്തിലെ കൊലയാന

സൌരാഷ്ട്രമെന്നുണ്ടൊരു പത്തനം, സൽ
സുഭിക്ഷമാം ഗൂർജ്ജരമണ്ഡലത്തിൽ,
അതിങ്കൽ വാണാനൊരു ഖഡ്ഗബാഹു-
സംജ്ഞൻ നൃപൻ, മറ്റൊരു തിങ്കൾ പോലെ-
തൻകീർത്തികർപ്പൂരകണങ്ങൾ, മാറാർ-
ക്കൂട്ടം വിടും വൻപെരുവീർപ്പിനാലെ
സമസ്തദിഗ്ഭാഗമലേ വിളങ്ങി
താരങ്ങളെന്നല്ലൊരു കൈതവത്താൽ.
ഉണ്ടായിരുന്നു കൊലയാനയൊന്നാ-
ഭൂരമണാളന്നരിമർദ്ദനാഖ്യൻ:

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

അതിൻെറ വാലും മദധാരയിങ്കൽ
വട്ടം ചുഴന്നാർത്തിതു വണ്ടിനങ്ങൾ.
പരന്ന കന്നങ്ങൾ ചുരന്ന നീർവാ-
ർന്നാലിക്കുമാമന്യമതംഗജേന്ദ്രൻ
വിളങ്ങിനാൻ, ധാതുവൊഴുക്കമേലും
നീലാഞ്ജനക്കുന്നലയുന്നപോലെ.
അതിൻെറ ഗാത്രത്തിൽ വിളങ്ങി പാലിൻ-
നിറപ്പകിട്ടേറ്റിയ ചാമരങ്ങൾ
കനത്തകാടിൻ നടുവിൽപ്പൊഴിഞ്ഞ
തിങ്കൾക്കതിർച്ചാർത്തുകളെന്നപോലെ.
സിന്ദൂരപാംസുക്കളണിഞ്ഞ കുംഭ-
സ്ഥലത്തിനാലാഭചിഹ്നം വഹിച്ചു,
അന്തിച്ചുകപ്പേശിയ കൊണ്ടൽചേരു-
മാകാശഖണ്ഡത്തൊടനന്തസാമ്യം.

—:o:—

XXI
ദിലീപൻെറ നായാട്ട്

(കാകളി)

പൌരരാലെല്ലാമഭിഷ്ടുതനായ് നൃപ-
വീരൻ ദിലീപനയോദ്ധ്യയിൽ മേവിനാൻ.
ശ്രീവസിഷ്ഠൻെറ ചൊൽക്കീഴിൽ പ്രജാരക്ഷ
ചെയ്തവനദ്ധ്യമേകദാ കൌതുകാൽ

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

നായാട്ടിനായ്പുറപ്പെട്ടാൻ പുരിയിൽനി-
ന്നായതിമന്നോന്നത കാലാൾപ്പടക്കോപ്പോടും,
നീലത്തലപ്പാവു, പച്ചമേടപ്പി, ത-
കാലിൽച്ചെരിപ്പുകൾ, തോൽക്കച്ചയുമായ്
വില്ലമ്പുകൈക്കൊണ്ടരക്കെട്ടിൽ വാൾ തൂക്കി
നല്ലയുവാവവൻ പഞ്ചാസ്യവിക്രമൻ
ഊരു കടന്നുപോയ് വൻ കാടുകളിലും
ഘോരഗുഹയിലും വള്ളിക്കുടിലിലും
നാനാമൃഗങ്ങളെയാരാഞ്ഞുകൊണ്ടു താൻ
സൈനികന്മാരൊത്തു വേട്ടയാടീടിനാൻ.
'കൊല്ലു, കൊല്ലുകിതാ, മണ്ടുന്നു മാനെ'ന്നു
ചൊല്ലിനാൻ താൻതന്നെ ചെന്നുകൊന്നാനവൻ;
ചുറ്റിനടന്നാൻ വനം നോക്കിയങ്ങിങ്ങു:
തെറ്റെന്നുഴറുന്ന ദുഷ്ടമൃഗവ്രജം,
ഞെട്ടിപ്പറന്നു മരക്കൊമ്പിലൊട്ടു ചെ-
ന്നൊട്ടുന്ന കേകികുലങ്ങൾ ചിലദിശി,
പേടിച്ചരണ്ടുള്ള പെൺമാൻ ചിലേടത്തു
പോടിൽനിന്നുച്ചത്തിൽ മൂളുന്ന ഭൃംഗങ്ങൾ
ഓരിയിടുന്നു ചിലേടത്തുറക്കനെ-
ഫേരവക്കൂട്ടം ഭയങ്കരമാം വിധം
പന്നഗി ചുട്ടയുഴന്നു ചിലേടത്തു;
പന്നികൾ മുസ്ത കിളയ്ക്കുന്നു തോറയാൽ;

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

സിംഹം നഖത്താൽ പിളൎന്ന കരികുംഭ-
സംഘത്തിൻ മുത്തണികൾ ചിലദിക്കിൽ;
വൻപുലി മാന്തിയ പുള്ളിമാനിൻ നിണം
സംപതിച്ചുള്ള ചുകപ്പു ചിലദിക്കിൽ,

* * * * * *

ചൊല്ലുന്ന പുഷ്പസൌരഭ്യം ചിലദിക്കിൽ
പൊരുളുവണ്ണിണയാകിയ തോരണം
ചേരുന്ന വല്ലീഗൃഹങ്ങൾ ചിലദിക്കിൽ
മുററിയ വൃക്ഷങ്ങൾ ചിലഭാഗത്തു,
പററിക്കിടപ്പു ചെക്കോട്ടെ പെരുമ്പാമ്പുകൾ,
പാമ്പിന്റെ മെയ് വളപോലെ വെളുക്കയായ
പാതാളഘോരമടകൾ ചിലദിക്കിൽ;
കട്ടതീയാൎപ്പിന്റെ മഹീധര-
ശൃംഗം ചിലേടത്തു, വന്യമാം കാട്ടിൽ
പൊന്തയിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു വ്യാഘ്രത്താൽ
സംത്രസ്തരായി ഭടന്മാർ ചിലദിക്കിൽ,
വേറെ ചിലേടത്തു പായും മുയൽകൾതൻ
നേരെ കരച്ചുകൊണ്ടോടിനാർ നായ്ക്കളും
ശസ്ത്രം ശരങ്ങളെ ലക്ഷ്യമാക്കീട-
ങ്ങല്പസരസ്സിൽ ക്രമം തീൎത്തുമുഴിപ്പൻ
മറകാട്ടേറിയുമാഖേടമാടവേ
മന്നൻ വേട്ടമാൎത്തു തിമിൎക്കവേ,
പേടിച്ചോരു മൃഗം ഞെട്ടിമാഞ്ഞങ്ങളി-

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

മൃടേ ക്ഷതികത്തിയോടിളളുകേളിവാൻ:
പിന്നാലെ ചെല്ലുന്ന വില്ലാളിമാൎക്കങ്ങ-
മുന്നം കിരച്ചീലതിനെയൊന്നെയ്യുവാൻ;
കാണാം ചിലേടത്തു, കാണാ ചിലേടത്തു,
വാനിൽ ചിലപ്പോഴം, ചിലപ്പോഴം ക്ഷിതിയിലാം,
കൈകവന്നു വന്നു തോന്നിക്കും മറഞ്ഞിട്ടു-
മേവമാകൎഷിച്ചു പാറുമാമാനിനെ
ആശ്രമാലോകകുതൂഹലചിത്തനായ്പ്പുളളോ-
ന്നാശു ധനൎദ്ധരനായ ധരാധിപൻ
കണ്ടു വളയുമിച്ചാലയാൽ നിറപ്പുറം
കണ്ടകിപാദപക്കാടൊന്നിലെത്തിനാൻ;
മായാമൃഗമോ മറകയും ചെയ്തിന്ന-
ഞ്ഞായതാമ്രേക്ഷൻ പകച്ചുപോയ് പാൎത്ഥിവൻ.

—*—

XXII
സുഭാഷിതങ്ങൾ.

ചെവിപൊട്ടുന്ന വാക്കുപോലെയും
കടൽമുന്നിൽ വിളക്കുപോലെയും
വ്യസവിന്നലർമാലപോലെയും
വെറുതേ ലുബ്ധന ലക്ഷ്മി കേവലം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ദ്രോഹിക്കുമരികൾക്കുമുഴിയും
സ്നേഹത്തോടനുഗ്രഹിപ്പു പെരിയോർകൾ
ഞാറുകാം കടലൊപ്പോടനുപ്പൂ.
മലയാറുകളോ സമ്പത്തികളെ
പരഹിതത്തെന്നാം സത്ത-
ക്കൃതിയിലും ഉപയോഗമുള്ള വാക്കാ:
വെട്ടേറ്റാലും ചന്ദന-
വൃക്ഷം മഴുവിന്റെ വായ് മണപ്പിപ്പൂ.
ധന്യരിലർപ്പിതമായുള്ള
വെറുതായാലും നശിക്കയില്ല ദ്രവ്യം
ശിവനുടെ ശിരസ്സിൽ വാണതാ-
ന്നു,കല താനമ്പിളിക്ക ശേഷിപ്പൂ.
സൌഹാർദ്ദമോടുപകാരികളെ സ്സഹായി-
പ്പോരാണ മുവുലകം പുകഴിയ സജ്ജനങ്ങൾ,
പൂർവോപകാരികളിൽ വേണ്ടതു ചെയ്യുമല്ലോ
സ്വാർത്ഥം നിനച്ചുരിമപൂണ്ടുടുഷ്ടർപോലും.
വൃദ്ധർ പെടാത്തിയ സഭയല്ലതല്ലൊ,
ധർമ്മം കഥിക്കാത്തവർ വൃദ്ധരല്ല;
സത്യം പെടാത്തതു ധർമ്മമല്ല
വ്യാജം കലർന്നുള്ളതു സത്യമല്ല.
സച്ചേഷ്ടകൾ ചിന്തിച്ചുംകൊണ്ടു മിണ്ടാതിരിക്കുമോ,
വേണ്ടതോതാത്ത സഭ്യന്മാരവർ ദോഷ്ക്ക കഥിപ്പവർ

—:o:—

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

XXIII

കാളിന്ദീതീരത്തിലെ ഉപവനം

(കളകാഞ്ചി)

*　　*　　*　　*

അവിടെ മരതകമണിവല്ലരികൾ പടർപ്പുറ
ത്തുല്ലസിക്കുന്നു പുഷ്പിച്ച കൈതകൾ;
അരികിൽ കുയിൽനിരകളുടെ കളനിനദകേളിക-
ളുന്നിടത്തിങ്ങി നിൽക്കുന്ന തേന്മാവുകൾ;
അചലതരകമലമയസരസി വിഹരിപ്പു
ണ്ടന്നങ്ങൾ സാരസചക്രവാകങ്ങളും,
കുസുമശരദഹനനുടെ വെണ്മവിശറികളെ-
ക്കൊഞ്ചിപ്പുകഴ്ത്തുന്നു ശുഭ്ര പൊൻതത്തകൾ;
കളികളൊട്ടു ചെറുകുസുമലതികകളെയുമ്മവെ-
ക്കാലിനാസ്ഥൂന്ന കല്യാണമാത്രിമർ;
അചലമകൾ കണവനുടെ തിരുവടികൾവെച്ചുവാ-
ലത്യന്തസംശ്ലിഷ്ടമങ്ങു മഹീതലം;
ത്രിദശപുരമണിമേടപടലികൾ മുങ്ങിനാൽ-
നീർത്തടങ്ങളിൽ നിൽപ്പുണ്യതീർത്ഥം;
പരമശിവവിഭുവിനുടെ പതിവുനടനത്തിലെ-
പ്പാട്ടുകൊട്ടൊച്ച മുഴങ്ങുന്നു നീളവേ;

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

മയമുടയ കുളിർപവനനാഴികൊട്ടലയ്ക്കുന്ന
മാകന്ദചാപകപ്പൂങ്കോരകങ്ങളെ,
കുയിൽനടന്ന മധുരതരലഹരിയിൽ സികതങ്ങൾ-
മാറൊറാലികൊള്ളുന്ന ലീലാചലങ്ങളും.

XXIV

രാമാഗമമഹോത്സവം

(വഞ്ചിപ്പാട്ട്)

(ശ്രീരാമന്റെ പ്രത്യാഗമനമഹോത്സവം കൊണ്ടാടാനായി **ഭരതൻ** **സചിവനെ** നിയോഗിക്കുന്നതു്.)

രാമാഗമോത്സവം പൌരർ താമസിയാതൊരുക്കട്ടെ;
ധാമം തോറുമലങ്കാരധോരണി കൂട്ടട്ടെ;
പാതതോറും ശുദ്ധവാരിപ്പൂമ്പൊടിയും പൂശിക്കട്ടെ,
പൂത്തുക്കളെ നാട്ടാർതിങ്ങി പ്രീതികൊള്ളട്ടെ;
മുററത്തെങ്ങും നാനാവർണ്ണമുററ കൊടിക്കൂറകളും
കാററതാർ വില്ലുകൾക്കൊപ്പം കാണട്ടെ കീശർ;
അകിൽ പുകയ്ക്കട്ടെ ലോകർ ദ്വാരങ്ങൾതോറും, മാതൽ-
പ്പൂക്കണ മന്ദിരകൾ പുഷ്പിക്കട്ടെ.
പുത്രാഗമം കേട്ടു ഹർഷാമെതിടട്ടെ, മെയ്മെലിഞ്ഞ
ഭർത്തൃനാശവ്യസനയാം കൌസല്യയ്ക്കൊററാൾ

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ഈരമട്ടെല്ലാം പട്ടണത്തിന്നോമന്നോടി വരുന്നത്രേ
രാമാഗമം പ്രമാണിച്ചു സാമോദം നാട്ടാർ;
കുന്നിനൊക്കുമൻകഞ്ചുകവ്യൂഹങ്ങളപ്പാപ്പാന്മാർ കൊണ്ടു-
വന്നു നിർത്തിച്ചാർത്തിടട്ടെ സിന്ദൂരാദികൾ,
മഞ്ചിമയേറ്റും ഹയങ്ങളുമസംഖ്യം ചെയ്യപ്പാച്ചിൽക-
ണ്ടെന്നർപ്പുരക്കതിരകളുമ്പാരകളെട്ടു;
ആഭരണമണിഞ്ഞു നൂറായിരം നൽപ്പെൺകിടാങ്ങ-
ളാനപ്പുറമേറി വാദ്യഘോഷത്തൊടുക്കട്ടേ;
സുമംഗലപ്രായമണിമാർ പൂർണ്ണമംഗലതാലമേന്തി-
സ്സുമമുഴിയട്ടേ രാമരാജരാജകരാ,
ച്ചുത്രാഗമം കേട്ടു ഹർഷമെത്തീടട്ടേ, മെയ്യ് മെലിഞ്ഞ
ഉൾക്കനലോടുമിരിക്കും കൌസല്യയ്ക്കേറാം!
ഈര മട്ടെല്ലാം പട്ടണത്തിന്നോമന്നോടി വരുന്നത്രേ
രാമാഗമം പ്രമാണിച്ചു സാമോദം നാട്ടാർ.

——(:*:)——

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

XXV

ഒരു ഭക്തന്റെ ചാരിതാർത്ഥ്യം

(മഞ്ജരി)

ദീപത്താൽ മിന്നുന്ന രമ്യമാം വന്മച്ചിൽ-
ഗ്ഗാഭീരശില്പമാം കട്ടിലിന്മേൽ
കോമളമണിമെത്തമേൽക്കാർവർണ്ണൻ,
നാഗതല്പത്തിങ്കൽ വിഷ്ണുപോലെ
ഒസ്യാരം ശയിപ്പതു കണ്ടു സഹർഷാശ്രു-
പൂരനായ്ക്കോൾമയിർക്കൊണ്ടക്രൂരൻ
താമസിയാതെ നിദ്രയെക്കൈവിട്ട
താമരക്കണ്ണന്റെ തൃക്കാലുകൾ
മെല്ലെയുഴിഞ്ഞു തലോടിത്തുടങ്ങിനാൻ
തല്പത്തിന്നായ് മഹാഭാഗവതൻ!
“ഇത്രയുംകൊണ്ടുതാൻ സാഫല്യമാർന്നതാ-
യത്രസജീവിതമെൻ ജീവിതം!
ശർമ്മമിതാണി, താണിത്രിലോകൈകഭാഗ്യം,
ധർമ്മമിതാണി,താണെന്റെ മോക്ഷം!
മാരാരിബ്രഹ്മാദിവാനോർക്കും മാമുനി-
മാരാം സനകവസിഷ്ഠാദ്യർക്കും
ചിത്തത്തിലോർക്കാനുമാവതോ, ശാരദ-
ച്ഛായത്താരിനൊക്കുമിപ്പൊൻതൃപ്പാദം!

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

പാലാഴിമങ്കയാൾ സൌഖ്യാനുകൂലമായ്-
പ്പൊലവപാണികൾ കൊണ്ടുപോറ്റും
തൊട്ടതലോടമൊത്തുള്ള പടിമലർ
പെട്ടന്നെനിക്കു കൈക്കു പന്തവല്ലോ!'
ഇപ്രമാനന്ദമേകിന യാദവ
നല്ലനേരത്താൽ കഴിഞ്ഞു, രാത്രി!

———(*)———

XXVI

വൃന്ദാവനത്തിലെ

വേണുഗോപാലൻ

—o—

(൧)

കേക

* * * * *

പട്ടിനൊത്തിട്ടുത്തു്, പൃഥുനകാഞ്ചികെഴൽ
കെട്ടിവച്ചതിലോമനമഞ്ഞപ്പീലികൾ ചൂടി,
വണ്ടുകൾ മുകർന്നോരണ്ണർമാമരമലർ-
ച്ചെണ്ടണിഞ്ഞവോപ്പല്ലതുളച്ചിന്നമേൽ ചാർത്തി,
അളകാവലിചിന്നം നെററിമേൽ ഗോരോചനാ-
തിലകംതൊട്ടു ലസൽക്കനച്ചില്ലികളോടും,
തീരലരിണക്കണ്ണ്‌ എൺകളോടേ, കുളങ്ങ,

ശാരദമുഴുതിങ്കൾപോലെഴും മുഖത്തോടും
ഭ്രൂചാപനാസയോടും കേസരകാന്തിയ-
ഞ്ഞൊരുമ്മിതാത്മിതം ഗണ്ഡസ്ഥലത്തോടും,
മന്ദഹാസേന്ദുശ്രീ [illegible]-
മണ്ഡലം തിളങ്ങീട്ടു [illegible]യതത്തോടും,
ഇണങ്ങും [illegible] കൗസ്തുഭരത്നം
മന്ദാരമാല്യം [illegible]ത്തോടും,
മൈഥിലികാന്ത്യാവൃതപീതവക്ഷസ്സാം വാനിൽ-
മേഘസ്ഥലമ്പോലെ മിന്നി ശ്രീവത്സലാഞ്ഛനത്തോടും,
പരിചിൽ മുട്ടോളം നീണ്ടുവരും തൃക്കൈകളോടു,-
മണിവലയങ്ങളോടും, പത്മരാഗകേയൂരോടും,
വരിവണ്ടിനൊത്ത [illegible] മോതിരങ്ങളോടും,
[illegible] പൂമെയ്യോടും,
ശംഖചക്രഗദാപത്മ [illegible]-
[illegible] കൈകളോടും,
[illegible] കാഞ്ചി-
[illegible] കെട്ടിയതോടും,
[illegible] പീതാംബരത്തോടും,
[illegible] പാദപത്മങ്ങൾ-
[illegible]ത്തോടും,
കമലായുധ [illegible]കോടും,
മാണിക്യ [illegible] വിളങ്ങിന
[illegible] പാദപങ്കജത്തോടും,

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

പൂവടനത്താലല്പം വെണ്മചിന്നി തുള്ളികളിൽ-
കൈവിരൽകളാൽമീട്ടിദ്ദിവ്യഗീതികൾ തൂകി
സർവജീവികളെയും മയക്കിനിറുത്തിക്കൊ-
ണ്ട,വ്യയസുഖാർണ്ണവം സൌന്ദര്യസാരോച്ചയം
ഞാവിടെത്തപച്ചിത്രാംബരം നോക്കിനിൽക്കണ്ടു-
ളവിടിൻകനമ്മൂലലസാമനകാ; [കൈചാക-
വല്ലികപോലെ നീണ്ടു തൂങ്ങിയവാലും, വായിൽ-
ത്തെക്കോർക്കച്ചുവച്ചപുൽത്തുണ്ടുമായ്പ്പൂർമുഖവും
ചുരന്നമുലയിന്മേലണ്ണാന്തമരുന്ന
ചെറുവായ്കളിൽനിന്ന പാൽപതയൊഴുകിയും,
ളവന്മമാജ്ഞയാ മുകളിൽ ഗാനം കേൾപ്പാൻ
ചെവിപൊക്കിപ്പും നിൽപ്പു മടപ്പശുക്കൾ, ഞാൻ കൈതക-
[ത്തൊഴുതേൻ.
മുഴകെത്തളിവെച്ചുള്ളടയും കറുത്തൊലി
മുകിന്ന കിടാങ്ങളോ, വാൽപ്പൊക്കി നിലകൊൾവൂ
ഇളതാം ശിരസ്സിങ്കൽ മുളച്ച കൊമ്പാൽക്കുത്തി-
ക്കളിപ്പാൻ തുനികയാലിളകും കളമൊടും
വമ്പിച്ച പൂഞ്ഞക്കൂട്ടുപണിപ്പാൾതോളെച്ചുമ-
'അമ്മേ'യിട്ടുലകെല്ലാമുലയ്ക്കും,"കാളക്കുറ്റർ
മുക്കുകൾ വിടർത്തിനിന്നാവേണനാദാമൃതം
മേൽക്കുമേൽ നുകരുന്ന ദിവ്യൻ കച്ചവികളാൽ

—:•:—

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

XXVII

വൃന്ദാവനത്തിലെ
വേണുഗോപാലൻ

൧)

(കേക)

*   *   *   *   *

ശയനം ചെയ്‌വൂ വൃന്ദം ഗോപസുന്ദരിമാർകൾ

*   *   *   *   *

നിതരാം മധുരിമ പൂണ്ടൊരാ വേണുധ്വാനാ-
മൃതത്താൽ തളിർത്തിട്ട മന്മഥദ്രുമത്തിന്റെ
പൂമൊട്ടിൻനിരപോലെ പൊങ്ങിയരോമാഞ്ചത്താൽ
കോമളതനുലത അയ്യോഴകമുഴത്തവർ,
നന്ദജന്റെ മന്ദഹാസമാം നിലാവിനാൽ
നന്നായി വളർന്നോരനുരാഗവാരിധിയുടെ
ലോലവീചികകൾ തൻ ശീകരനിരയെന്ന-
പോലവേ വിയർപ്പുനീർത്തുള്ളികൾ ചിതറിയോർ
കണ്ണന്റെ കനപില്ലിവില്ലിൽനിന്നുമെപ്പോഴും
കൺമുനയെല്ലാം കാമബാണങ്ങൾ പൊഴികയാൽ
മർമ്മങ്ങളെല്ലാം കീറിത്തളർന്നൊരാവല്ലാ-
[illegible]വാർ,

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ആയർകോൻകുമാരൻെറ ഭാസുരാകൃതിവേഷ-
ശ്രീയാകുമമൃതിനെച്ചിത്തചഷകങ്ങളാലെ
അലസാ ലോലമിഴിപ്പായ്ത്താരാൽ നുകരവേ,-
ലലിതപ്രേമപയഃപൂരത്തിൽ സരിത്തുകൾ,
അഴിഞ്ഞകേശത്തിൽനിന്നുതിരും പൂവിൻതേനി-
ന്നുഴറി വരിവണ്ടുപെട്ടുപോതണയുവോർ,

*　　*　　*　　*　　*

ഇടവും പൂഞ്ചോലവക്കിൽ വെപ്പിലാശകൾ മുഴ-
ങ്ങിടുമാറണിനിരത്തീട്ടുകൾ കിലുങ്ങവോർ;
ആ ലളിതാംഗികൾതന്നാലോലവിശാലാക്ഷി-
നീലനീരജജാലമാലകൾ കണ്ണിൽ ചാർത്തി,
തന്മുഖാമുഖചന്ദ്രത്തോടൊത്തും പ്രേമോന്മദ-
കൺമുനവണ്ടിണയാൽ കുടിച്ചു കരകാണാതായ്
ഏറിയവിലാസങ്ങൾ പൂണ്ടുവാണരുളുന്നു.

*　　*　　*　　*

———(:*:)———

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

XXVIII

പരിത്യക്തയായ സീത

(പാന)

വായ്‌വരമ്പും പഴികൾക്കിടിക്കിടി
മേചകമഞ്ജുള മുഗ്ദ്ധാനനാർക്കുറിയും,
ആ വദനം പൂക്കെ ചുറ്റും നിരീക്ഷിക്കെ-
ദ്ദേവി പേടിച്ചരിപ്പോർക്കൊണ്ടുപോയ്
*　　*　　*　　*　　*　　*

പ്രാണസംശയാവസ്ഥയിൽ മൂർച്ഛിച്ചാ-
ക്ഷോണിമേൽ വീണു വൈദേഹനന്ദിനി!
“ഹാ മമ നാഥ, ലോകൈകബാന്ധവ,
രാമഭദ്രാ, കരുണാസമുദ്രമേ,
എന്തിനാണൊരു തെറ്റുമില്ലാതെന്നെ-
സ്സന്ത്യജിച്ചു കാനനത്തിൽ ഭവാൻ”
മുറ്റുമേവം വിലപിച്ചിടയ്ക്കിടെ-
ച്ചുറ്റുമേ നോക്കി മങ്ങിമയങ്ങിനാൾ.
അപ്പൊഴത്ര താൻ ശിഷ്യരൊത്തു വന്ന-
മ്മുമ്പുക്ക മഹാഭാഗനാം വാല്മീകി
വിക്ലബസ്വരമാമിക്കരച്ചിൽ കേ-
ട്ടുൾക്കനിവാർന്നു ശിഷ്യരോടോതിനാൻ:

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

'ഘോരകാന്താരമദ്ധ്യത്തിലന്നാൽപ്പു-
ണ്ണാരുവാൻ കേഴ്‌വതെന്നുടനായ് നോക്കുവിൻ!
അമ്മുനിശിഷ്യർ, സീത കണ്ണീരോടും
[illegible] കേഴുന്നിതെന്ന [illegible]
[illegible]
പോയറിയിച്ചു [illegible]
എന്നതിനാലുടൻ സംഭ്രാന്തനാകെ മുനി
യത്തപസ്വിയെക്കണ്ടുടൻ ചോദിച്ചി
'മാമുനേ, ഞാനിഹ വേദമൂർത്തേ, വ്രത-
ശ്രീമഹോദധേ! ഞാനിതാ വണങ്ങിനാൻ.
'വല്ലഭനൊത്തു വാഴ്ക വല്ലഭേ നീ!
നല്ല ശിശുക്കളുണ്ടായ്‌വരട്ടെ തേ.'
എന്നു മുന്നമനുഗ്രഹിച്ചാദരാൽ
സുന്ദരിയോടു ചോദിച്ചു താപസൻ:—
'ആരുവാനു നീ? കൊടുംകാട്ടിൽ പുകുവാൻ
കാരണമെന്താ,ഴലെന്തു? ചൊല്ലുകല്ലാം!
ചൊല്ലിനാൾ സീത ദീനസ്വരത്തിലാ-
കല്യനോടേറെ വീർത്തും വിറകൊണ്ടും:—
'നേരശേഷം കഥിക്കാം മഹാമുനേ!
ശ്രീരഘുനാഥപത്നിയാകുന്നു ഞാൻ;
ഘോരമെന്തോ, മഹീശനുപേക്ഷിച്ചാ-
നേതുമേ പിഴയില്ലാതെ തന്നെന്നെ.
എന്നോടുടൻ വെടിഞ്ഞു മടങ്ങിപ്പോയ്.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

മന്നവനുടെയാജ്ഞയാലസ്സൗമിത്രി.'
പൂവൊളിമുഖത്തശ്രു പൊഴിഞ്ഞുകൊ-
ണ്ടേവമോതിയ സീതയെ മാമുനി
സാന്ത്വനംചെയ്തു ചൊന്നാൻ:— 'വിദേഹജേ,
ഞാൻ തവ പിതൃദേശികൻ വാല്മീകി;
വേറരുമല്ലൽ വേണ്ടെ'ന്നാശ്രമം തവ
മറെറാരു ലിക്കിലുള്ള പിതൃഗൃഹം;
പോരികങ്ങോട്ടു, കോപമെനിക്കുണ്ടെന്മൻ-
ചാരുശീലേ, നരേന്ദ്രനിലിപ്പൊഴുതിൽ,
ചൊല്ലിതുകേട്ട സന്താപിതയാം മൈഥിലി
കല്ലലല്പം കുറഞ്ഞു കുതുകക്കമ്പിയായ്.

XXIX
കുശലവന്മാർ

(പാന)

ഏവമാശ്വസിപ്പിച്ചു ശോകാശ്രുവാ-
ലാവിലാക്ഷിയാം സീതയെ വാല്മീകി
കൊണ്ടുപോയാൻ, താപസിനിമാർ കൂടി-
കൊണ്ട പുണ്യാശ്രമത്തിങ്കലേക്കുടൻ.
വൻതപോനിധിയായ, വാല്മീകിയെ-
പ്പിന്തുടർന്നു നടക്കുമജ്ജാനകി
ചാരുരൂപനാം ചന്ദ്രനെ പിൻചേർന്ന
താരപോലെ വിളങ്ങി മനോഹരി.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

താപസാവൃതം സ്വാശ്രമം പൂകവൻ
താപസിമാൎക്കു കാട്ടിനാൻ സീതയെ,
സീതയാസ്തുതിമാരെ വണങ്ങിനാൾ
പ്രീതിയോടവർ പുല്കിനാരേവരും.
ചൊല്ലെഴുമൃഷിശ്രേഷ്ഠൻ സ്വശിഷ്യരെ
ച്ചൊല്ലിവിട്ടഥ, ജാനകീദേവിക്കായ്,
സന്മരശാലയൊന്നിവർ കൊണ്ടതി-
രമ്യമായൊരു പാർപ്പിടം തീർപ്പിച്ചാൻ.
തത്ര കാലം കഴിക്കുന്നനാളായ് വാല്മീകി-
ശിഷ്യമാതാ ശുശ്രൂഷചെയ്യും പത്താമാസം
രാമനാമം സ്മരിച്ചു ജപിച്ചൊരാ
ശ്രീമഹാസാധ്വിയിങ്ങലാരോമൽ ബാലകന്മാർ
ജാതരായ് വന്നു പിന്നെ യഥാകാലം
പൂതഗാത്രികൾ രണ്ടു കുമാരന്മാർ,
രാമചന്ദ്രന്റെ നേർ പകർപ്പായവ-
രാശ്രുപരായണശാലികളൊപ്പമേ.
സീതപെററ കിടാങ്ങൾക്കു ഹൃഷ്ടനായ്-
ജ്ജാതകർമ്മാദി ചെയ്തിതു വാല്മീകി.
കർമ്മമെല്ലാം കുശലവന്മാരെയാ-
ണമ്മുനി ചെയ്തതത്രിമന്ത്രജ്ഞൻ;
എന്നതുമൂലമല്ലോ കുശൻ ലവ-
നെന്നപേരിൽ വിളിപ്പെട്ടു കുട്ടികൾ
മംഗളങ്ങളമ്മാമുനി ചെയ്കയാൽ
മഞ്ജുളാക്ഷികൾക്കംകളിത്തുമോദം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

അന്നരാവിങ്കലത്രേ ലവണനെ-
ക്കൊന്നതെല്ലേ ദേശമാം ശ്ശത്രുഘ്നൻ
ചെന്നതാശ്രമേ, അശ്ശത്രുഘ്നനോ-
ടൊന്നു ചൊല്ലിയുറപ്പിച്ചു വാല്മീകി:—
സീത പുത്രരെപ്പ്രസവിച്ചു രാമനു-
ടോ [illegible]; ഞാൻ [illegible]
മൈഥിലീപുത്രർ ശുക്ലപക്ഷത്തിൽ
ചന്ദ്രലേഖയിൽ വളർന്നു ക്രമാൽ,
കാലം കഴിഞ്ഞു ഉജ്ജ്വലിച്ചുഞ്ഞെഴുകഴം
മെയ്ക്കൊഴുത്തുവണ്ണൊടിത്തിമിർത്തുമേ.
ചെറ്റുകാലത്തു പഠനമൊന്നി
വേദവേദാംഗപാഠം കഴിപ്പിച്ചു;
ശ്രീധനുർവ്വേദ രാമായണങ്ങളും
മൈഥിലേയരെയഭ്യസിപ്പിച്ചുതേ.
പിമ്പു നൽകിനാൻ പ്രസന്നനിച്ചാപവു-
മൊന്നൊടൊത്തൊത്ത തൂണീരയുഗ്മവും.
വൈരികൾ വിറകൊള്ളുമത്യുഗ്രമാം
ചാരുപത്രവും, ച്ഛുരികഖഡ്ഗവും,
കീറിയെന്നു പൊരാത്ത പരിചയും
ക്രൗര്യമെന്നിയപേക്ഷം ഗുരുനാഥൻ
വാരം പരിചിൽ വില്ലേന്തിയങ്ങാശ്രമേ
വായ്ച്ച ശോഭയോടശ്വികൾ പോലവേ.
മോദശീലരായ്സ്സുബാലികം ധനു-
ർവ്വേദപാരഗരാം കുമാരരെ
കണ്ടു സീതയ്ക്കു വാത്സല്യജാതമാം
ചിന്മകൾ പീലികളുള്ളിൽ മനസ്സുറം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

XXX

സീതാവിലാപം

.—o—

(സീതാപുത്രനായ ലവൻ ശത്രുഘ്നാശ്വത്തെ ബന്ധിക്കയും തന്നിമിത്തമുണ്ടായ യുദ്ധത്തിൽ ശത്രുഘ്നനെ പരാജിതനാക്കയും ചെയ്തു എങ്കിലും, ശത്രുഘ്നൻ ലവനിൽ സഹോദരസാദൃശ്യം തികഞ്ഞു കാണുകയാൽ സകൗതുകം അദ്ദേഹത്തെ പിടിച്ച് തേരിലേററിക്കൊണ്ടുപോയി. ഈ വിവരം വാല്മീകിശിഷ്യന്മാർ പറഞ്ഞറിഞ്ഞ് സീതാദേവി വിലപിക്കുന്നു.)

ശിശുവോടടർ ചെയ്തിതോ മനം-
സ്സലിവില്ലാതൊരു മേദിനീശ്വരൻ?
അരുദസ്സന ധർമ്മസങ്കടനാ-
മവനെൻ കണ്ഠത്തിലെ വീണ്ടിയില്ലയോ!
ലവ, വീര, ഭവാൻ കിടപ്പതെ-
ങ്ങി,ത്തുമട്ടെന്തിനു പോയ് പിടിച്ചു നീ
കനിവററ മഹാബലാഢ്യനാ-
മൊരുഭൂപന്റെ തുരംഗമത്തെ നീ?
ഒരു പിഞ്ചു കിടാവു നീ; ഭടാ-
സുരർ സർവ്വാസ്ത്രസമൃദ്ധരാമവർ!
അവർ തേർകളിൽ; നീ വെറുംനില,-
ത്തടർ പിന്നങ്ങുരിയാവതെങ്ങിനെ?
മകനേ, ഭവദാപ്തിയല്ലയോ
രഘുനാഥത്യജനാർത്തി പോക്കിമേ;

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ഇനി ഞാനയിർക്കൊരുവനെങ്ങിനേ
വനഭൂവിൽച്ചുത, നിങ്ങളെന്നിയേ?
മഖവാജിയെ വിട്ടു പോരികി-
ങ്ങയി, പോരുക്കൊട്ടെ വസുന്ധരേശ്വരൻ;
മമ മാലറിയുന്നതല്ലയോ
മമ ദുഃഖാശ്രു തുടപ്പവൻ ഭവാൻ?
കരുണാനിധിവിടത്തിലെങ്കിലോ,
യുധി നിന്നെത്തനി വീരമൃതവൻ
വിട്ടുവിച്ചിടുമായിരുന്നു ഭു-
വലയേശന്റെ വശത്തു നിന്നുടൻ!
അവനും വിധിയോഗമൂലമെ-
ന്നരികത്തില്ലിനിയെന്തുചെയ്യു ഞാൻ?
ഇവിടത്തിലുമല്ലയീവിധം
മമ നേരിട്ടു ദൈവശക്തിതാൻ.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

XXXI

ഒരു രാജധാനി

———

(കാകളി)

അഞ്ചിന്ദ്രനീലാശ്മ മേടയിൽക്കേകികൾ
ഭംഗിയിൽക്കൂത്താടി വർഷാഗമഭ്രമാൽ;
മാണിക്യചിത്രമമന്ദിരകാന്തിയെ
മാവലർമൊട്ടെന്ന ചുംബിച്ചു പക്ഷികൾ;
കാഞ്ചനഹർമ്മ്യാഗ്രകേതു പറന്നുപോയ്
കാട്ടുതീയെന്ന ഭയത്താൽ കലാപികൾ;
സ്ഫാടികശാലാശതത്തിൻ പ്രഭമാൽക്കരം
പാദേയാഗങ്ങളാൽ ശോഭിച്ചു ഭിക്ഷുകൾ;
മണ്ഡലംകൊണ്ടു കടഞ്ഞ സമയത്തു
വെൺനുരചിന്നിയ പാൽപ്പാഴിപോലവേ,
ഹർമ്മ്യഗൃഹമാരാം മതിലുമാർ സന്ധ്യേന്ദു-
ബിംബവിഭ്രാന്തിയങ്ങേകിമുഖങ്ങളാൽ,
ണങ്കലംബവിപോളാര്യാനസെതര-
മംഗനമാർക്കു മനം മയക്കീടുമേലാം,
അങ്ങു ഗോപാലക്ഷേത്രധൂപം നഭസ്സിനു
ഗംഗാകളിന്ദജാസംഗമം നൽകിതേ;

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

നാനാനികേതപ്രദേശേ തോരണങ്ങ
വാനം മഴവില്ലണിഞ്ഞ വിധത്തിലായ്;
മാടിത്തെളിൻ സൃഷ്ടാശങ്ങളുമൊപ്പം
മേടമേൽനിന്നങ്ങു വിശ്രമിച്ചീടിനാർ;
പിച്ചകപ്പൂമലർമാലയണിഞ്ഞു, ആ
മെച്ചപ്പെട്ടംമണിഹർമ്മ്യമോരോന്നിലും,
തന്നായുധങ്ങളെടുത്ത രജനീക-
ളെന്നപോലല്ലോ വിളങ്ങി വരാംഗിമാർ

—:(*):—

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ഞങ്ങളുടെ പുതിയ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ

		രൂ.	ണ.
൧.	പ്രശസ്തവ്യക്തികൾ	൧	൪
൨.	ആദികവി	൧	൬
൩.	സാഹിത്യചന്ദ്രിക II	൧	൮
൪.	നേതാജി		൪
൫.	എൻെറ സ്വരാജ്	൧	൧൨
൬.	പണിമുടക്കം	൧	൪
൭.	സോറബും റുസ്തവും	൧	
	കഥാസൌരഭം		൧൨

ഇവകൂടാതെ മററനേകം നോവലുകളും വില്പനയ്ക്കു തയ്യാറുണ്ട്

Digitized By Kerala Sahitya Akademi